

Modrá šance pro slušné lidi

Moderní a bezpečný stát

Ivan Langer – stínový ministr vnitra ODS

č. 9/2004

ivan **langer**

stínový ministr vnitra ODS

www.langer.cz

MUDr. Mgr. Ivan Langer se narodil 1. 1. 1967 v Olomouci, kde žije dodnes.

V roce 1993 ukončil studium na Lékařské fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. V letech 1993 – 1998 absolvoval studium na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci a Právnické fakultě UK v Praze. V letech 1993 – 1996 pracoval na ministerstvu spravedlnosti. Nyní působí jako odborný asistent na katedře ústavního práva Právnické fakulty UP Olomouc. Je předsedou správní rady NBO a zakladatelem CEVRO – Liberálně konzervativní akademie.

V letech 1994 – 1998 byl členem Zastupitelstva města Olomouce. Od roku 1996 je poslancem Parlamentu ČR, od roku 1998 je místopředsedou Poslanecké sněmovny. V letech 1998 – 2002 byl místopředsedou ODS a od roku 1998 je stínovým ministrem vnitra.

Do ODS vstoupil v roce 1991.

Ivan Langer je ženatý, má jedno dítě.

OBSAH

ÚVOD	4
1. VÝCHOZÍ TEZE	5
1.1. Krize důvěry	5
1.2. ODS a stát	5
1.3. Stát musí sloužit a ne vládnout!	6
1.4. Změna v myšlení státních zaměstnanců	6
2. SOUČASNÝ STAV	7
2.1. Absence jasné vize	7
2.2. Právní řád	8
2.3. Reforma veřejné správy	8
2.4. Policie České republiky	9
2.5. Hasičský záchranný sbor České republiky	11
2.6. Integrovaný záchranný systém, krizové řízení, ochrana obyvatel	12
3. JAK NA TO!	13
3.1. Vize	13
3.2. Právní řád	14
3.3. Veřejná správa	15
3.4. Občan – stát a ICT: Moderní úřad	21
3.5. Policie České republiky	22
3.5.1. Sloužit a chránit	22
3.5.2. Respekt	22
3.5.3. Očista policie	23
3.5.4. Systém práce policie	24
3.5.5. Dobrá příprava	25
3.5.6. Systém odměňování	25
3.5.7. Efektivní organizace policie	25
3.5.8. Prevence a otevření se veřejnosti	26
3.6. Obecní a městské policie	27
3.7. Hasičský záchranný sbor České republiky	28
3.8. Integrovaný záchranný systém, krizové řízení, ochrana obyvatel	29

4. DEFINICE PRIORIT V RESORTU MINISTERSTVA VNITRA ČR	30
4.1. ČR a EU	30
4.2. Bezpečnostní priority	30
4.2.1. Terorismus	30
4.2.2. Korupce	31
4.2.3. Organizovaný zločin	32
4.2.4. Násilná kriminalita	33
4.2.5. Majetková kriminalita	34
4.2.6. Porušování duševního vlastnictví	35
4.2.7. Výroba, prodej a distribuce drog	36
4.2.8. Extremismus (pravicový i levicový)	37
4.2.9. Nelegální migrace	38
4.2.10. Integrovaný záchranný systém, krizové řízení a ochrana obyvatel	39
4.2. Moderní veřejná správa	40
5. ZÁVĚR	41
6. PŘÍLOHA	42
6.1. Organizačně technické předpoklady	42
6.2. Legislativní podmínky	43
6.3. Odborné a kvalifikační předpoklady	44

ÚVOD

„Policista zastavil cyklistu, který se nechal táhnout svým psem. Policista jej za to chtěl pokutovat. Avšak cyklista neměl u sebe peníze. A protože nechtěl nechat psa a kolo na místě nehlídané, odmítl jít s policistou na služebnu. To policistu rozčílilo natolik, že cyklistu spoutal a poté zmlátil obuškem. Namísto okamžitého postavení mimo službu byl policista pouze přeložen do jiného města. Poté byl obviněn a nakonec i odsouzen k podmíněnému trestu odnětí svobody. Ještě předtím, než jej vyloučili z policejních řad, však stačil sám podat výpověď. A proto odešel od policie s odstupným a měsíční rentou, kterou bude pobírat až do důchodu.“

Tento příběh je zcela autentický, stal se v listopadu 2003 v moravském městě Bílovec.

Podobné a mnohdy ještě horší příběhy se bohužel stávají až příliš často na to, abychom je mohli považovat za selhání několika jedinců. Spíše jde o příznak krize ve vztazích státu a jeho občanů. Tato krize hluboké kořeny a pramení z neexistující vize toho, jak má tento vztah měl vypadat, na jakých principech a pravidlech musí být postaven.

Dokument **Modrá šance pro slušné lidi** takovou vizi přináší. Je postavena na „jednoduchém“ principu, že stát musí sloužit, ne vládnout! Stejně je tomu i s jeho zaměstnanci – policisty a úředníky veřejné správy. Také oni jsou tu pro občany a ne občané pro ně.

Dokument **Modrá šance pro slušné lidi** současně přináší souhrn konkrétních opatření, kterými lze tuto vizi uvést do života. Všechna tato opatření je ODS připravena učinit, jakmile k tomu bude mít patřičnou sílu. Již nyní se o to pokouší dílčím způsobem a do té míry, do které jí to dovoluje současné rozložení politických sil v obou komorách českého parlamentu a ve vládě.

Je-li něco, co ODS odlišuje od současné politiky vládní koalice, pak je to schopnost definovat dlouhodobou vizi toho, jak má a musí vypadat každodenní vztah občana a státu, občana a státního zaměstnance.

Spor, který vedeme a musíme vést se současnou vládou nemůže být třenicí o počtu a dílčí podobě konkrétních změn zákonů, nýbrž sporem o zásadním rozdílu v chápání role a funkce státu na počátku 3. tisíciletí. Postoj Občanské demokratické strany v tomto sporu přináší tento dokument – **Modrá šance pro slušné lidi**.

1. VÝCHOZÍ TEZE

1.1. KRIZE DŮVĚRY

Svoboda člověka, život v bezpečí a s nimi i jistota, že svoboda má i mých blízkých, náš život, zdraví i majetek jsou chráněny, jsou základní hodnoty v životě každého z nás. Tyto hodnoty patří mezi základní principy demokratického právního státu a respekt vůči nim, respektive jejich ochrana, jsou základní podmínkou jeho existence.

Nutnou podmínkou pro to, aby každý z nás ctil a respektoval práva, je vědomí, že v opačném případě přichází sankce. Vědomí toho, že moje svoboda má své hranice, a že není svobody člověka bez odpovědnosti za jeho konání. Tyto hranice a míru osobní odpovědnosti určují zákony a na jejich dodržování dohlížejí státní instituce – policie, státní zastupitelství, soudy.

Stále častěji jsme svědky pochybností o tom, zda má smysl respektovat tato psaná pravidla lidského soužití, zda se vyplatí být slušným a poctivým člověkem, zda stát dostatečně plní svoji funkci ochránce výše uvedených hodnot.

Stále častěji jsme svědky pochybností o tom, zda stát ve svých institucích opravdu své občany chrání, slouží jim anebo naopak straní těm, kteří těmito pravidly pohrdají a slušné a poctivé lidi nejenomže nechrání, nýbrž navíc obtěžuje nesmyslnou byrokracií.

Žijeme v době, kterou nelze nazvat jinak, než **krize důvěry občanů ve stát**.

1.2. ODS A STÁT

Pro každou politickou stranu, založenou na liberálně – konzervativních myšlenkách, je základním prvkem její existence úcta a respekt ke svobodě člověka ve všech jejích podobách, ke svobodě volby, ke svobodě rozhodování.

Současně však nemůže rezignovat na to, aby stát, ve své omezené působnosti byl silný. Síla státu však nespočívá v množství regulací, příkazů, zákazů a kompetencí, ale v důsledném plnění těch pravomocí, které na něj občané přenesli v následujícím mechanismu: stanovení pravidel lidského soužití (legislativa), ochrana těchto pravidel (policie a správní úřady) a sankce za jejich porušování (soudy).

Síla státu je tedy tím větší, čím větší je důvěra svobodných občanů v něj.

Tyto dva principy – svobodný občan a silný stát spolu bezprostředně souvisejí. Přičemž ten druhý se odvíjí od toho prvního. Ne naopak.

Moderní a bezpečný stát

Jednou z příčin krize důvěry občanů ve stát je převrácení této souvislosti, převrácení poslušnosti, kdo je v tomto vztahu primární a kdo je odvozený, kdo je sluha a kdo pán?!

1.3. STÁT MUSÍ SLOUŽIT A NE VLÁDNOUT!

Pod rouškou spravedlnosti v socialistickém hávu, pod pláštíkem pomoci státu, jsme stále více svědky rozrůstající se moci kulatých razítek a proměny našeho právního řádu v nepřehlednou změť příkazů, rozkazů a zákazů, ve které se ztrácí základní princip, a to, že **stát musí občanům sloužit a ne jim vládnout!**

Neprůhledný úřad, arogantní uniforma, nesrozumitelný formulář, závislý talár... to vše se spolu s neodpovědností za kvalitu vykonané práce stává symbolem naší doby. A to se musí změnit!

Stát ve všech svých podobách, ve všech svých institucích musí přestat být diktátorem a Velkým bratrem, který každého kontroluje, každému poručí a nikomu se nezodpovídá. Každý, i ten poslední úředník, policista, hasič, státní zástupce i soudce si musí být vědom své role, kterou v demokratickém právním státu má, a to je služba a odpovědnost těm, kteří ho ze svých daní platí.

1.4. ZMĚNA V MYŠLENÍ STÁTNÍCH ZAMĚSTNANCŮ

Mít možnost rozhodovat o životě jiných lidí je velká zodpovědnost a současně i velké pokušení. A každý, kdo toto privilegium má a je placen z veřejných rozpočtů, si musí být vědom následujícího desatera:

Desatero státního zaměstnance

- *Jsem služebníkem občanů a ne jejich vládcem.*
- *Nemůže existovat pravomoc bez odpovědnosti.*
- *Ze své práce musím skládat účty.*
- *Nesplním-li své povinnosti, přijde sankce.*
- *Jsem odpovědný občanům, neboť jsem placen z veřejných prostředků.*
- *Musím zacházet efektivně se vším, co mi bylo svěřeno.*
- *Jsem pod trvalou veřejnou kontrolou a musím jít příkladem.*
- *Nesmím zneužívat výhody, plynoucí z mého postavení.*
- *Ke všem musím mít při výkonu povolání rovný přístup.*
- *Musím prosazovat práva a oprávněné zájmy občanů.*

2. SOUČASNÝ STAV

2.1. ABSENCE JASNÉ VIZE

Činnost Ministerstva vnitra trpí absencí jasně vize:

- **Směrem k občanům**

Jak má vypadat politika České republiky v oblasti veřejné správy a zajištění bezpečného života občanů.

- **Směrem dovnitř resortu**

Jakým způsobem, na jakých principech má být postavena práce státních zaměstnanců a příslušníků bezpečnostních sborů.

A právě absence jasně vize (přesvědčivé koncepce) je příčinou mnoha selhání, která mají sice dílčí projevy, ale přitom hlubokou systémovou povahu. Ministr vnitra neví co chce, a už vůbec pak neví, jak toho dosáhnout. Výsledkem tohoto stavu je nedůvěra občanů v Policii ČR, chaos ve veřejné správě a růst počtu úřadů, úředníků i finančních nákladů, které souvisejí s výkonem funkce státu v oblasti veřejné správy a vnitřní bezpečnosti. Zdrucujícím výsledkem této nekonceptčnosti je pocit frustrace občanů, kteří přicházejí dnes a denně do kontaktu se zaměstnanci státu v té či oné instituci.

S otázkou nedůvěry se ale potýká i samotný resort ministerstva vnitra. Lidé pracující v jakékoli instituci či firmě jí musí věřit. Musí věřit, že je dobře řízena, že jejich vlastní práce má smysl a že v případě její dobré kvality, je také dobře ohodnocena. Když sám nevěřím tomu, že moje práce má smysl, nemohu chtít a očekávat, že mi budou důvěřovat ti, kterým je určena a pro které pracuji. Rostoucí nedůvěru uvnitř resortu ministerstva vnitra (a zejména v bezpečnostních sborech) jen prohloubilo zcela nekompetentní rozhodnutí vlády v souvislosti se zavedením tzv. 16-ti třídního platového systému. Nejenže je tento systém ve svém důsledku nákladnější než ten předcházející, ale současně znamená jen další posílení rovnostářství a utlumení jakýchkoli prvků motivace. Kapitolou samu pro sebe je chaotičnost tohoto systému a jeho nelogičnost ve srovnání platů zaměstnanců ve veřejné správě a platů příslušníků bezpečnostních sborů.

2.2. PRÁVNÍ ŘÁD

Ministerstvo vnitra má sice dílčí (nikoli výlučnou), ale přesto nezastupitelnou roli při určování kvality našeho právní řádu, vymezení role, jakou

Moderní a bezpečný stát

má hrát stát vůči svým občanům v široké oblasti vztahů. Role veřejného práva neustále narůstá! Jeho dominance nad právem soukromým je neúnosná.

Absentující moderní a komplexní úprava správního trestání stejně jako nemoderní a nekodifikovaný přestupkový zákon, jsou jen výzvou pro všechny, kdo se chtějí vyhnout odpovědnosti za své prohřešky.

Nelze než konstatovat, že **ministerstvo vnitra v oblasti legislativy nezvládá svoji roli.**

2.3. REFORMA VEŘEJNÉ SPRÁVY

Stávající podoba veřejné správy České republiky je vším jiným, než funkčním a efektivním systémem úřadů, zajišťujícím spokojený a člověka netraumatizující systém potřebných veřejných služeb. **Ve veřejné správě vládne chaos!** A není to vina ani obcí, ani krajů. Byla to právě česká sociální demokracie, za podpory lidovců a Unie svobody, kdo se pustil do nepromyšleného experimentu, jehož výsledkem je trvalý růst počtu úředníků, růst finančních nákladů a zejména občany obtěžující chaotičnost a zmatečnost výsledné podoby fungování správních úřadů. **Reforma ústřední státní správy se nekonala.** Úřady připomínají spojené nádoby, ve všech roste neustále hladina byrokracie, nikde neklesá. Nedávno publikované úvahy MV o zřízení nových 7 krajských správních úřadů jen dokreslují nekonceptnost, zmatek a pohrdání občany a jejich veřejnými prostředky.

O stále rostoucím počtu administrativy přesvědčivě vypovídá následující tabulka.

Tabulka 1: Růst počtu zaměstnanců státní správy v České republice

Rok	Celkové počty
2003	252 000
2002	246 000
1995	228 000

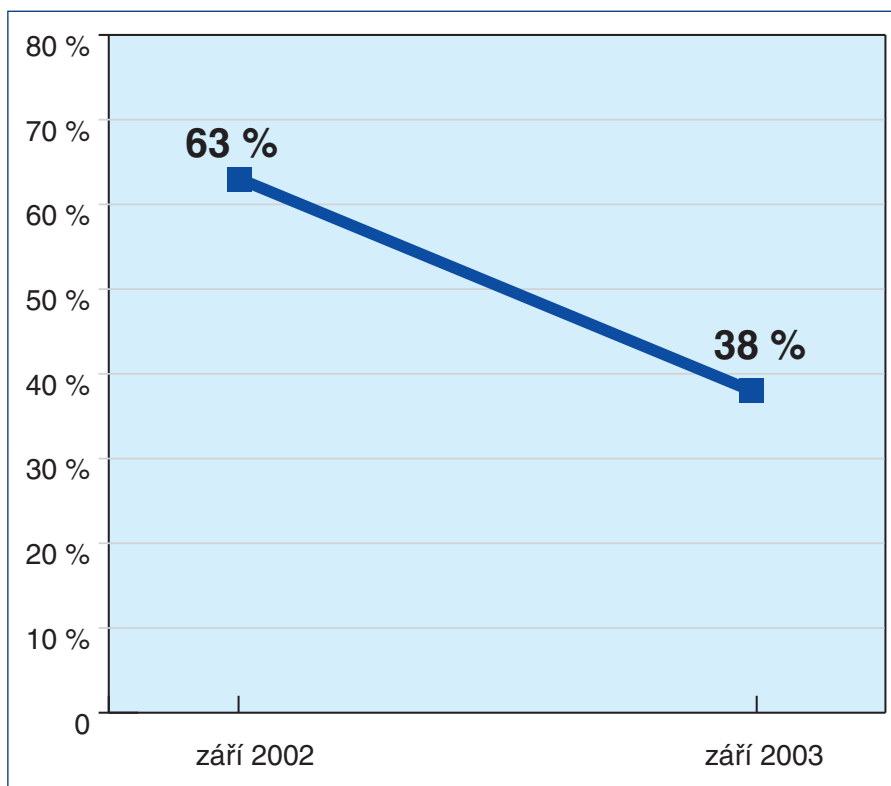
Zdroj: ČSÚ

2.4. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

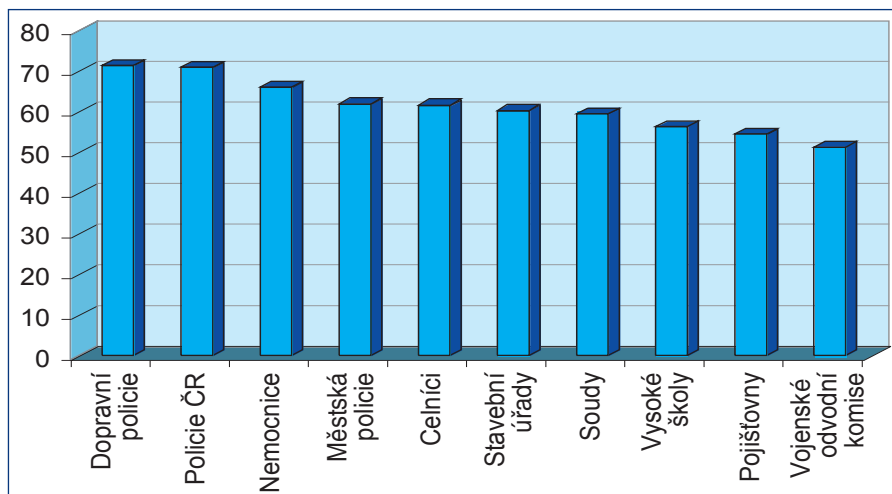
Černá kniha policejních hříchů (www.langer.cz) za rok 2003 přesvědčivě ukázala neutěšený stav naší policie. V tomto roce dramaticky poklesla důvěra občanů v Policii ČR a jde o největší jednorázový pokles důvěry od zásadních společenských změn po roce 1989. Tento pokles pokračuje i v roce 2004. **Policie České republiky je v krizi.** V krizi vnitřní i v krizi vůči důvěře občanů v její funkčnost a schopnost být důsledným ochráncem života, zdraví i majetku občanů České republiky. Lidé nedůvěřují policii. Ta sama je zmítána neprofesionalitou, alibismem, falešnou solidaritou a korupcí v takové míře, že mnohdy více než profesionální sbor strážců zákona připomíná rozhádaný sicilský klan. Za tento kritický stav a za mrhání schopnostmi tisíců slušných policistů je zodpovědné vedení Policie ČR i ministr vnitra.

Graf 1 : Vývoj důvěry občanů v Policii ČR

Zdroj: STEM

Graf 2 : Nejúplatnější povolání podle názoru občanů ČR (v %)

Zdroj: STEM

Příčin tohoto stavu je celá řada. Podstata spočívá v absenci jasné vize ministerstva vnitra a chybějící promyšlené koncepce vycházející z přesně definovaných priorit policejní práce. Stejně jako v ostatních sférách působnosti ministerstva vnitra, i pro práci policie je charakteristická improvizace. Pompézní jednorázové policejní megaakce typu Kryštof, Fantine či Vozidla ve své podstatě znamenají odvádění policistů (ale i hasičů) od jejich standardní a především systematické práce. Posílat kriminalisty a příslušníky cizinecké policie kontrolovat řidičům lékárničky je stejně absurdní a nesmyslné, jako posílat dopravní policisty vyšetřovat vraždy či hledat kradená vozidla v prodejnách autorizovaných značkových prodejců, namísto autodílen a vrakovišť pochybných (a dobře známých) překupníků. Navíc tím roste vnitřní dluh, neboť za policistu, který je nucen dělat něco jiného, než by měl, jeho práci nikdo neudělá. A na tento vnitřní dluh nakonec doplatí občané, kteří očekávají, že jejich podání bude včas a profesionálně vyšetřeno.

Policie dosud nijak nezareagovala na územněsprávní členění státu. Policejní prezídium je i nadále obrovským molochem, jehož činnost se mnohdy zbytečně dubluje s prací Ministerstva vnitra. To je třeba změnit.

2.5. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

Je základní složkou IZS s posláním pomáhat občanům při jakýchkoliv mimořádných událostech a živelných pohromách, zároveň však orgánem státní správy na úseku požární ochrany, IZS a ochrany obyvatel, krizového řízení a civilního nouzového plánování.

HZS ČR, přes řadu pozitivních výsledků na úseku všeobecného záchranářství (povodně, nejrůznější mimořádné události) se potýká nejen s nepříliš přesvědčivou činností na úseku výkonu státní správy, ale zejména opět s **absencí jasně vize**. Dílčím projevem nahodilosti je fakt, že bez jakýchkoli konzultací s opozicí se v zahraničí na nejvyšším fóru (summit EU proti terorismu) prezentuje návrh na zřízení evropského hasičského sboru, který by měl působit při řešení následků teroristických útoků.

Vedle neexistence střednědobé a dlouhodobé koncepce rozvoje sboru je patrný neustálý boj s dilematem, zda-li důsledně naplňovat kompetence dané krizovou legislativou, či usilovat o jejich permanentní změnu. HZS nemá úplně jasno, zda-li vytvořit systém řízení, odpovídající bezpečnostnímu sboru (včetně systemizace, zcivilnění, bez absurdně velkého vlivu odborové organizace), nebo odpovídající spíše civilnímu sektoru a správnímu úřadu, dokonce nemá ani jasno, zda-li správním úřadem (se všemi důsledky) chce být. Nemá jasno, zda-li využívat důsledně pozitivní, zákonem dané skutečnosti, že HZS krajů jsou organizační složky státu a účetní jednotky ve čtrnácti krajích (které spolu s GR HZS tvoří HZS ČR), nebo budovat administrativně byrokratický moloch, tj. jednotný sbor po vzoru PČR (která zejména v oblasti ekonomické má tak dokonale nejasno kým je řízena a kdo je vlastně za co odpovědný, že neefektivitu, nepružnost a korupční náchylnost je nutné očekávat jako systémově zakotvenou a nevyhnutelnou). GR HZS nemá jasno, zda-li chce být součástí MV či samostatným úřadem, či něčím jiným řízeným ministerstvem vnitra.

2.6. INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM, KRIZOVÉ ŘÍZENÍ, OCHRANA OBYVATEL

Nedostatečná metodická, koordinační, koncepční a legislativní činnost MV v těchto, pro bezpečnost občanů velmi významných oblastech, je patrná a je opět důsledkem **chybějící jasné vize**.

Současná existence zákona o IZS a zákona o krizovém řízení vedle toho vytváří nesmyslný dojem, že zcela něco jiného je mimořádná událost než krizová situace, že každou řeší jiné složky a jiné orgány a za zcela jiných podmínek a pravidel, což vede pouze k růstu byrokratických struktur, k nejasnostem a kompetenčním sporům, dokonce i uvnitř vlastního MV (přičemž je v naprosté většině případů mimořádná událost pouze první fází krizové situace).

Nejasně a nejednoznačně stanovené kompetence jednotlivých orgánů zákonem o IZS a zákonem o krizovém řízení, zejména konstrukce, kdy jeden orgán má stanovené úkoly a druhý je za něj ze zákona plní, přináší zásadní zmatek a pochybnosti v otázce, kdo za co vlastně zodpovídá. Neexistence informačního systému krizového řízení, stejně jako absence moderního operačního řízení u PČR a zdravotnických záchranných služeb, přináší neefektivitu a nekoordinovanost fungování základních složek IZS, stejně jako nedostatečná funkčnost jednotného evropského čísla tísňového volání 112 a zanedbatelná integrace operačních středisek základních složek.

V oblasti ochrany obyvatel nebylo občanům jasně sděleno, co mají v případě krizových situací očekávat od státu či veřejnoprávních korporací a co očekávat nemají (masky, kryty atd.). Nejasné jsou i kompetence jednotlivých ústředních orgánů státní správy (či jejich součástí) a úřadu vlády ve vazbě na fungování Bezpečnostní rady státu.

3. JAK NA TO!

Odpověď na klíčovou otázku, jak na to, zní: Jasná vize a z ní plynoucí promyšlená koncepce. A to ve všech oblastech působnosti Ministerstva vnitra ČR – legislativní činnost, veřejná správa, Policie ČR, HZS, IZS. Ale nejen v těchto.

3.1. VIZE

Vše začíná v lidech a končí s lidmi. Je možné tisíckrát vymýšlet různé systémy, konstruovat různá schémata řízení a definovat organizační strukturu. Je možné tisíckrát vymýšlet ekonomické schéma, které zaručí úspěšnost projektu. Je možné tisíckrát vymýšlet různé organizační pavouky a předkládat různé reformy. To vše může fungovat výhradně a pouze za předpokladu, že lidé v tomto systému, v této struktuře ví, co mají dělat, jakou mají pravomoc a odpovědnost, jaká je jejich role! Dokud ale každý článek takové struktury nebude přesně vědět čím, proč a díky komu je tam, kde je, bude taková struktura jen mechanickým vzorcem bez vnitřní náplně.

Klíčová vize zní: znalost role a motivace!

• Co je to znalost role?

Odpověď na tuto otázku spočívá v opětovném uvědomění si vztahu občan a stát.

Každý, kdo zastává nějakou veřejnou funkci, každý kdo plní veřejně prospěšnou roli – pro veřejnost užitečnou roli (učitel, lékař, úředník, policista, hasič, státní zástupce, soudce, obecní či krajský zastupitel, poslanec, senátor či ministr) musí vědět, jakou roli má, kdo a proč ho platí!

Každý, kdo je ve veřejné funkci, musí pro pochopení a plnění své role vycházet ze základní teze: *jsem tu proto, abych sloužil ostatním*. S pochopením této role bezprostředně souvisí i odpovědnost, vědomí odpovědnosti za to, jak svoji roli plním, nakolik svoji roli zvládám.

Je možné poskytovat určité výsady těm, od kterých očekáváme zodpovědný, nezávislý, nestranný výkon jejich funkce. Stejně tak je však nutné žádat od nich vědomí odpovědnosti za každé jejich rozhodnutí, respektive vyvození absolutní odpovědnosti v případě, že jejich rozhodnutí bylo špatné či nekvalifikované.

Je-li něco příčinou prohlubující se nedůvěry občanů ve stát, pak je to právě pochybnost v tom, že vedle neuvědomění si své role, je tu především opakované odmítnutí nést osobní odpovědnost za špatné rozhodnutí. V případě

policisty, který uděluje pokuty za špatné parkování, zatímco on sám, pod ochranou služebního průkazu bezdůvodně jede na červenou nelze rozhodně mluvit o pochopení role, o důvěře občanů už vůbec.

• Co je motivace?

Každý z nás má různý druh motivace pro to, co dělá.

Pozitivní motivace znamená to, že budu-li svoji práci vykonávat svědomitě a zodpovědně, dočkám se, oproti svým kolegům, postupu v kariérním žebříčku a vyššího finančního ohodnocení.

Negativní motivace je pak vědomí toho, že pracuji-li špatně, selžu-li anebo dokonce profesně pochybím, čeká na mne rychlý, tvrdý a nekompromisní trest!

Je-li něco příčinou nekvality práce státních institucí, pak je to právě neschopnost státních institucí na minutu se rozloučit s těmi, kdo pochybili. A právě vědomí neodpovědnosti za svoji práci společně s jistotou, že se „navzájem podržíme“ je prapříčinou nedůvěry občanů ve stát a jeho instituce.

Služební zákony pro státní zaměstnance mohou obsahovat různé výhody za dlouhodobý kvalitní výkon služby, ale stejně tak musejí obsahovat negativní motivační složku a umožnit okamžité propuštění člověka, který selhal, tím spíš, bylo – li to vědomě a zjištěně.

Zásadní vizí ODS proto je, promítnout tento princip do všech zákonných norem, upravujících postavení zaměstnanců státu. A to i za cenu možného střetu s byrokratickými normami Evropské unie. Spokojenost občanů České republiky, kvalita služeb jim poskytovaných a zejména jejich finanční efektivita, musejí být větší hodnotou než líbivě zabalená euronorma.

3.2. PRÁVNÍ ŘÁD

Měřítkem kvality práce ministerstva vnitra nemůže být, tak jako doposud, počet předložených zákonů, respektive novel zákonů, přesněji novel novel zákonů. Opakované dílčí novely vnášejí jen zmatek do našeho právního řádu a ještě více komplikují jeho už tak nepřehlednou povahu.

Je smutnou realitou, že zákonné normy předkládané ministerstvem vnitra mnohdy jen komplikují život občanům, podporují růst byrokracie a nadržují rovnostářství, nepracovitosti a nechotě nést osobní odpovědnost úředníků za svá rozhodnutí.

Ústup od kvantity ve prospěch kvality a skutečné potřeby. Ústup od dalšího zpřehledňování našeho právního řádu, od rostoucího posilování role veřejného práva nad právem soukromým a naopak konečný cíl: přehledný a srozumitelný právní řád a vymahatelnost práva, to je zásadní úkol pro legislativu v gesci ministerstva vnitra.

Je-li něco, co je v dnešní době považováno za symbol nefunkčnosti a nevymahatelnosti, je-li něco, co je pohrdavě přehlíženo, pak je to oblast přestupků, respektive správních deliktů. Oblast správního trestání vyžaduje zásadní revizi. Musí být jasně vymezen vztah přestupkového zákona a dalších zvláštních norem, upravujících správní delikty. Cílem musí být sjednocení správních deliktů do jedné právní normy.

Největší slabinou, kterou trpí oblast přestupků je vymahatelnost sankcí, zejména pak sankcí za přestupky v oblasti veřejného pořádku. Anonymní a z toho plynoucí často alibistické fungování přestupkových komisí nemůže být výmluvou. Nedoručování předvolání, vyhýbání se projednání přestupku, mělkost sankcí a jejich nevyvnutitelnost jsou přímo návodem k tomu, jak projevovat pohrdání vůči platným zákonům.

Vedle lhůt promlčitelnosti přestupků, musí být změněn i možný postih jejich pachatelů za nesplnění sankcí. A to nejenom v samotném zpřísnění sankcí, nýbrž i (v případě opakovaného neplnění) v jejich překvalifikaci na trestný čin.

Současně je však třeba činnost přestupkových komisí odformalizovat, dostat více pod veřejnou kontrolu a dodat jim většího společenského významu a prestiže. V této souvislosti je možné využít toho, že řada obcí vydává informační periodika k tomu, aby seznam osob, které se přestupku dopustily (včetně sankcí) byl v nich pravidelně zveřejňován.

Vedle tohoto druhu veřejné kontroly a sankce společenského charakteru je namísto změnit a zjednodušit exekuční řízení (soudní či soukromými exekutory) tak, aby hrozba exekuce majetku pachatele přestupku byla skutečnou hrozbou a nikoliv jen teoretickou, a v praxi nepříliš využívanou, možností.

3.3. VEŘEJNÁ SPRÁVA

Veřejná správa v České republice prodělala v posledních letech několik zásadních změn – zřízení krajů, zánik okresů, vznik tzv. pověřených obcí a z toho plynoucí zásadní přesun kompetencí. Tyto změny přinesly pouze málo dobrého. Převažuje zmatek, chaos, nárůst byrokracie, finančních nákladů a komplikace pro ty, jimž měly být k užitku – pro občany. Příčin tohoto stavu je celá řada – absence funkčního a procesního auditu veřejné správy, hypertrofie veřejného práva a zněj plynoucí nárůst regulačních opatření, rigidní a nemotivující služební zákon, absence reformy ústřední státní správy...

Veškeré vládní sliby na snížení počtu pracovních míst ve veřejné správě se ukázaly být prázdnými slovy, neboť počty státních zaměstnanců dále rostou. „Socialistická“ reforma veřejné správy byla provedena přesně podle hesla: „občanský vlk se nažral, úřednická koza zůstala celá!“

Je nejvyšší čas opustit vysloužilý rakousko – uherský model státní správy a na počátku 3. tisíciletí proměnit veřejnou správu v moderní kvalitní a levný (na informačních technologiích postavený) servis občanům v těch oblastech, v nichž si nepomohou sami. Je starou pravdou, že nejlépe lidem slouží to, co si dohodnou mezi sebou sami, že hybnou silou pro zvyšování kvality a snižování ceny služeb je konkurence a motivace a že to, co dělá soukromý subjekt není o nic horší, o nic méně kvalitnější, než když to dělá stát. Není racionální důvod tyto principy nepromítnout i do té oblasti služeb, kterou až dosud poskytoval a poskytuje svým občanům stát v oblasti veřejné správy.

Moderní veřejná správa podle ODS proto bude vycházet z následujícího desatera:

DESATERO MODERNÍ VEŘEJNÉ SPRÁVY

1. Stop novým regulacím

„Neruší-li nový zákon ten starý, je to špatný zákon!“

Zásadním problémem současné podoby veřejné správy je hypertrofie veřejného práva a z ní plynoucí růst veřejnoprávní regulace života občanů. Klíčovým předpokladem změny je zastavení či alespoň výrazné omezení přijímání nových regulačních norem. Toho lze dosáhnout na základě politického rozhodnutí vlády, stanovením finančního limitu (ve vazbě na HDP) pro výkon veřejné správy a důsledným provázáním případného přenosu kompetencí z centra na samosprávu s finančním zajištěním výkonu těchto pravomocí (viz body 6 a 10).

Neexistuje žádný důvod, proč by mělo docházet k nárůstu pravomocí státu na úkor pravomocí svobodných a svéprávných jedinců.

2. Legislativní čistka

„Je třeba úředním kaprům vypustit jejich legislativní rybníky. Sami to neudělají!“

Z pohledu ODS není reformou veřejné správy samotný přesun rozhodovacích pravomocí z jednoho centra na kraje, ani z okresního úřadu na pověřené obce. Ve své podstatě totiž pro občany není rozdíl mezi ministerským úředníkem a úředníkem krajského či obecního úřadu.

V návaznosti na výsledky práce bývalé tzv. Antibyrokratické komise (které nebyly doceněny a už vůbec realizovány) bude provedena revize platné legislativy a zrušení všech zákonných i podzákonných norem, jejichž existence ztratila své opodstatnění a jejichž platností podmiňují mnohé úřady a instituce svoji existenci (viz bod 5).

Součástí legislativní čistky je i změna přístupu ODS v daňové i sociální oblasti. Zavedení rovné daně, rovné sociální dávky představuje zásadní systémovou změnu, která je jednou ze součástí legislativní čistky. S ní jsou spojeny úspory nákladů a omezení počtu úředníků.

Vzhledem k výrazně nadresortnímu charakteru je potřebné kompetenční zastřešení tohoto klíčového prvku. Jako účelné se jeví zastřešení premiérem vlády a při jeho úřadu znovuobnovit tzv. Antibyrokratickou komisi, složenou ze zástupců jednotlivých resortů a expertů z řad odborné veřejnosti, která bude vládě pravidelně, každých 6 měsíců předkládat výsledky své činnosti.

3. Procesní audit

„Každé úřední povolení znamená hnojiwo pro korupci!“

Procesní audit představuje analýzu existujících správních řízení a procesních pravidel rozhodování veřejné správy s cílem je sjednotit, zjednodušit a změnit jejich filosofii. Naším cílem je jednoduché a rychlé řízení na úřadech.

Není důvod pro existenci tolika odlišných druhů správních řízení mimo správní řád v jednotlivých oblastech tzv. odvětvové správy (zákon o přestupcích, stavební zákon, celní zákon, puncovní zákon, zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, živnostenský zákon, zákon o pozemkových úpravách, zákon o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích, vyhláška o vyřizování stížností, zákon o státní kontrole a další). Správní řízení před úřadem má být jedno, s minimem opodstatněných výjimek.

Zjednodušení a zrychlení úředních postupů představuje i změna charakteru prováděných řízení z „povolovacího řízení“ na „řízení zamítací“. Nová správní filosofie je jasná – při splnění základních podmínek by mohl občan po oznámení úřadu v souladu se stanovenými pravidly konat a úřad by měl právo mu takovou činnost zamítnout (stavební povolení **x** ohlášení stavby). Pokud by se prokázalo, že úřad neměl právo takovou činnost nebo konání zakázat, měl by občan právo na náhradu škody. Stejně tak by uvedení nepravdivých informací ze strany občana podléhalo přísným sankcím.

Pro jednoduchost, rychlost a přehlednost komunikace občanů s úřady je nezbytným předpokladem sblížení územních, správních, soudních a dalších obvodů. Není možné, aby v různých věcech občané dojížděli do různých krajů či správních obvodů. Navíc by bylo možné zavést přirozenou a tolik potřebnou konkurenci mezi jednotlivými úřady (viz bod 8).

4. Funkční audit

„Čím méně úřadů, tím méně razítek, tím lépe pro lidi!“

Funkční audit představuje detailní popis současného chodu veřejné správy v úřadech na všech úrovních. Všechny probíhající procesy budou vyhodnoce-

Moderní a bezpečný stát

---

ny na základě několika kritérií (rychlost, přehlednost, duplicita, kontrola, opodstatněnost, využitelnost ICT,...) zejména však z pohledu výhodnosti a komfortu pro občana.

Naším cílem je sice méně lidí na úřadech, avšak lépe placených a více motivovaných než dosud (viz body 6, 7 a 9).

Na základě výsledků dojde k novému organizačnímu uspořádání, k novému toku informací i dokladů a po implementaci nového informačního systému pak i k celkové kvalitativní změně vztahu mezi občanem a státem, respektive jeho institucemi, ať již na úrovni státu, kraje či obce.

5. Pozitivní existenční fikce

„Každý úřad lze zrušit!“

Každou instituci lze zrušit, neprokáže-li se její opodstatněnost. Je třeba zastavit bobtnání obecních i krajských úřadů přesunem dalších kompetencí nebo neustálými změnami procesních pravidel nebo vytvářením pravidel nových.

Současně je nezbytné provést razantní redukci ústřední státní správy. To vše podle pravidla – úředníka se nezbavíš, pokud nezrušíš zákon, kterým opodstatňuje svoji existenci. Náš cíl je jasný – méně úřadů! Prvním z celé řady je Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, jehož nadbytečnost je zjevná – majetek nechť spravuje konkrétní státní instituce, zbývající nechť je převeden na obce či kraje nebo zprivatizován.

Ústřední státní správa potřebuje radikální řez – zásadní reformu. Takový řez má výrazně nadresortní charakter, a proto k jeho realizaci je třeba těsné spolupráce všech vládních resortů. Každý ministr bude povinen předložit vládě seznam resortních institucí, počty zaměstnanců, pracovní náplň a obhájit potřebnost jejich existence. Všechny nadbytečné, budou z rozhodnutí vlády a na základě tzv. legislativní čistky bez náhrady zrušeny.

Není možné, aby platilo i nadále – kompetence ubyly, lidé v úřadech zůstávají. Je třeba zastavit plíživé rozrůstání se centrálních úřadů do regionů, a to v podobě např. dozorových pracovišť MV, agentur MZe, odborů životního prostředí MŽp, Pedagogických center MŠMT apod.

6. Finanční limit státní správy

„Nejsme tak bohatí, abychom si mohli kupovat špatné věci!“

Každý z nás žije s vědomím tvrdé reality, že si může dovolit pouze to, na co má peníze. Stejný princip musí platit i pro státní administrativu. Stejně jako v jiných oblastech musí i pro veřejnou správu platit pravidlo, že chce-li stát efektivně fungovat, pak na svoji správu může vynaložit pouze určitou – limitovanou – část výnosu z daní občanů. Neexistuje-li finanční limit, neexistují ani hranice růstu byrokracie.

Finanční limit státní správy představuje stanovení maximální částky, která bude z rozpočtu vynakládána na výkon státní správy (ve vazbě na DPH) bez ohledu na počet úředníků a kompetencí.

Finanční limit není jen restrikce, znamená současně i motivaci pro řídicí pracovníky státní správy v tom, že dokáží-li daných povinností dosáhnout s nižším počtem pracovníků, přinese to jim i jejich podřízeným vyšší platy (viz bod 7) – kvalitní lidé dostanou za více práce více peněz.

7. Motivace

„Platme z daní jen ty, kdo si nechodí pro plat jako pro sociální dávku!“

Není možné dosáhnout vyšší kvality výkonu veřejné správy při absenci motivace zaměstnanců. Tohoto cíle je možné dosáhnout následujícími kroky: Zejména zásadní revizí zákona o státní službě – změna poměru tarifní a mimotarifní složky platu, zavedení povinnosti řídicích pracovníků provádět hodnocení kvality práce podřízených s vazbou na možnost ukončení pracovního poměru, posílení možnosti odměňovat kvalitu a výkonnost oproti věku a délce pracovního/služebního poměru.

Zcela novým prvkem pak je zavedení institutu manažera veřejné správy pro řídicí pozice ve veřejné správě založeném na smluvním vztahu manažera a instituce (manažerská smlouva na 5 – 7 let, smluvní plat závislý na měřitelných výsledcích svěřeného úřadu – výkonnost/náklady).

8. Konkurence

„Co nemusí dělat stát, ať dělá někdo jiný!“

Neplatí, že to, co dělá soukromý subjekt je horší, rizikovější. O nízké kvalitě služeb poskytovaných státem není třeba polemizovat. Případná rizika zneužití informací jsou stejně vysoká u státních i nestátních subjektů. U těch nestátních dokonce nižší. Oproti státnímu úředníkovi, jsou možné postihy soukromého subjektu náležitě vyváženy hrozbou razantních sankcí – ztráta pověření (odebrání licence) k podnikání, finanční sankce, náhrada škody. Tato pověření (licence) nemusí mít univerzální (celoplošný) rozsah, mohou mít regionální charakter a časový limit. Pověření či licence nesmí mít charakter, který by umožňoval soukromému subjektu se dostat do nekontrolovatelné a nenahraditelné pozice. Proto musí být v této oblasti vytvořeno distribuované prostředí – regionální rozsah svěřených agend a permanentní soutěž, pravidelně opakovanou, s jasnými a předem známými kritérii hodnocení výsledků. Vyhodnocení soutěží bude veřejné, resp. veřejně dostupné.

Stát při výkonu veřejné správy nemá konkurenci, lidé nemají možnost jít za lepšími a levnějšími službami k někomu jinému. Cestou ke zefektivnění výkonu veřejné správy je tedy přesun některých kompetencí na „nestátní“ subjekty, které by vykonávaly svěřené pravomoci. Tímto způsobem jsou již některé kom-

petence ve státní správě přeneseny na notáře nebo soukromé exekutory. Neexistuje racionální důvod, aby při vytvoření kvalitních registrů nebylo možné přesunout na soukromý sektor agendy další.

Zároveň je možné v současné době omezit nebo v některých věcech úplně zrušit místní příslušnost úřadů. V době elektronického způsobu vyřizování některých agend není důvod, proč by v rámci jednoho kraje nemohl občanský průkaz vystavit kterýkoli z věcně příslušných úřadů nebo vydat stavební povolení stavební úřad z vedlejší pověřené obce, který je profesionálnější a výkonnější. Správní poplatek pak dostanou ty úřady nebo ty pověřené úřady nebo licencované osoby, které klientovi službu poskytnou kvalitně a rychle.

9. Samospráva

„Samospráva není dojná kráva!“

Jedním z největších hříchů současné vlády, který na první pohled není příliš viditelný (o to však je nebezpečnější), je plíživé omezování výkonu samosprávných funkcí obcí a krajů. Je třeba okamžitě zastavit omezování výkonu samosprávy přenášením výkonu státní správy bez finančního zajištění. S přesunem kompetencí z centra na kraje a obce musejí z ministerstev jít (na jejich úkor) i finanční zdroje, pokud takové kompetence mají vůbec být přenášeny.

Současně je důležité posílit motivaci obcí a krajů pro výkon jejich samosprávných funkcí jejich přímým zainteresováním na daňových výnosech vznikajících na jejich území.

10. Moderní úřad

„Nejlepší zaměstnanec je počítač.“

Celková změna chodu veřejné správy je dlouhodobým koncepčním projektem ODS a je postavena na realizaci projektu **Moderní úřad**. Tento projekt vychází z tzv. funkčního a procesního auditu a „legislativní čistky“ a je klíčovým krokem ke zvýšení kvality a efektivity chodu veřejné správy v České republice, a to za využití moderních ICT technologií.

Projekt **Moderní úřad** představuje zásadní kvalitativní změnu komunikace občanů a podnikatelských subjektů s úřady veřejné správy. Současně je rovněž změnou fungování úřadů samotných, a to za využití ICT technologií. Cílem je zvýšit komfort občanů na jedné straně a na straně druhé pak zvýšení efektivity rozhodovacích procesů ve veřejné správě.

3.4. OBČAN – STÁT A ICT: MODERNÍ ÚŘAD

A) Úvodní teze

Pod pojmem E-government je mnohé schováváno. Proto tento pojem občas bývá vnímán rozporuplně. Podstatné je to, že je-li E-business zpracování obchodních prostředků za pomoci ICT technologií, je E-government výkonem veřejné moci za pomoci ICT technologií. E-government je idea komplexní přeměny systému fungování veřejné správy ve „virtuální instituce“, které budou schopny řešit požadavky občanů a podnikatelů pomocí moderních ICT. Jeho přínosy nejsou jen ve větším komfortu pro občany, ale také ve zlepšení a zefektivnění funkce státních a obecních institucí, ve snižování prostoru pro korupci, ve vyšší míře kontroly práce úředníků ze strany občanů a v dlouhodobém snižování nákladů. Dalším významným prvkem je zavádění otevřených systémů a standardů tak, aby se do procesu elektronizace mohly postupně zapojovat jednotlivé státní i nestátní organizace. Právě otevřené systémy a standardy jsou klíčovým prvkem zavádění ICT do vnitřních procesů veřejné správy, neboť vylučují monopoly a umožňují soutěž přinášející vyšší kvalitu a nižší ceny.

B) Moderní úřad: 7 principů

- 1) princip = jednou a dost.** To znamená, že údaje, které již jednou fyzické či právnické osoby poskytly jednomu orgánu veřejné správy, nebude jiný orgán znovu opakovaně vyžadovat, snad kromě odsouhlasení jejich platnosti. Údaje o změně informace poskytují tyto subjekty veřejné správě rovněž jenom jednou.
- 2) princip = minimum informací.** S využitím principu *jednou a dost* se při vyřizování agend využívá pouze omezený počet informací, které jsou potřebné, a které stát dosud nezískal.
- 3) princip = informace kdekoliv.** To znamená, že na základě platnosti 1. principu musí platit, že největší část agend musí být s občanem schopen vyřídit úředník obecního úřadu, tedy ten, který je mu nejbližší. Současně však i na libovolném místě veřejné správy.
- 4) princip = informace samy putují.** To znamená, že systém sám umí najít a ověřit potřebné informace a sám je umí aktualizovat po oznámení změny.
- 5) princip = informace kdykoliv.** To znamená, že odpadá systém „úředních hodin“, neboť platí, že systém umožní komunikaci osobně na úřadu každý den nebo elektronicky v každou denní či noční dobu.
- 6) princip = okamžitá kontrola.** To znamená, že systém dokáže poskytnout žadateli, stěžovateli atd. okamžitou informaci o stavu vyřizování jeho podání, včetně lhůt a jmen konkrétních osob zodpovědných za vyřízení.
- 7) princip = důsledná ochrana.** Získané informace budou důsledně, pod hrozbou tvrdých sankcí, chráněny proti úniku a jakémukoliv jinému využití než umožňují právní předpisy.

Pozn.: Konkrétní podoba realizace projektu *Moderní úřad* je přílohou tohoto koncepčního materiálu.

3.5. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY

K tomu, aby Policie ČR byla schopna plnit své úkoly je třeba jasně říct – jaká má police být, jaké má plnit úkoly, jakou roli v ní má hrát každý jeden její člověk. Bez konkrétní představy a bez odvahy ji prosadit je možné žít tak jako doposud – ze dne na den, ale není možné Policii ČR proměnit ve funkční, efektivně fungující sbor profesionálů, kteří ví, co mají dělat, ví jak na to a zejména to umějí a kteří mají důvěru občanů.

3.5.1. Sloužit a chránit

Je-li znalost své role klíčovým prvkem pro změnu myšlení, jednání a práce všech zaměstnanců státu, má znalost role svůj jedinečný rozměr právě u policistů. Lákadlo v podobě povýšenectví při rozhodování o osudech druhých, musí být potlačeno jednoznačným ztotožněním se s rolí, kterou má policista v demokratické společnosti – sloužit lidem a chránit jejich práva, životy, zdraví a majetek. Policie nemůže rezignovat na ochranu lidí a majetku i před tzv. drobnou kriminalitou.

Sloužit lidem

Naplnění tohoto principu znamená konec arogance a povýšenectví, znamená důsledné stop pocitu nadřazenosti a buzerování. „Jsem zde ne proto, abych obtěžoval, nýbrž pro to, abych pomáhal. A to vždy a všude, kdy je to třeba“ – toto je věta, která se musí stát (třeba nepsanou) součástí služebního slibu každého policisty. Policejní uniforma se musí stát symbolem pomoci pro každého, kdo se ocitne v nouzi. Současně se však musí stát hrozbou každému, kdo porušuje platná pravidla lidského soužití. Policejní uniforma musí vzbuzovat respekt, jenž ovšem není výsledkem arogance, nýbrž projevem profesionality, zodpovědnosti, pečlivosti, důslednosti a úcty v občana, který si ji platí.

Chránit

Naplnění tohoto principu představuje schopnost policistů důsledně zasáhnout proti každému, kdo porušuje zákon, znamená kvalitní výkon služby, počínaje zvednutím telefonního sluchátka, příjezdem na místo činu, přes komunikaci s postiženými, profesionálním vyšetřováním přestupku či trestného činu a konče razantním a nekompromisním zásahem proti pachateli. Tento princip představuje 3 jistoty: 1) jistotu policisty, že „ví a umí“, 2) jistotu postiženého, že se dovolá ochrany, 3) jistotu pachatele, že neunikne trestu.

3.5.2. Respekt

Je-li něco důležitým momentem, který vedle častých profesionálních selhání policistů snižuje důvěru veřejnosti v Policii ČR, pak je to nedostatek respektu vůči policistům.

Respekt vůči „mužům a ženám zákona“ a jejich autorita je věcí, kterou nelze vnutit, věcí, která nepřijde sama ze dne na den.

Respekt, autorita a úcta je věcí, kterou paradoxně nelze vnutit silou. Alespoň ne v zemi, kde vládcem je demokraticky přijatý zákon a ne represivní aparát státu.

Respekt, autorita a úcta vůči policistům je vědomí každého z nás, získané na základě praktické zkušenosti, že je-li to třeba, jsem-li v nouzi, je zde někdo, na koho se mohu spolehnout.

A právě vědomí této jistoty, vnitřní vědomí jistoty, že mi bude policistou pomoheno, je jedinou cestou k získání respektu občanů, tolik důležitého pro práci policie.

Ne nvcený, nýbrž **přirozený respekt!** Cesta k jeho získání není věcí několika týdnů či měsíců. Je to běh na dlouhou trať, přičemž platí, možná kruté, ale neoddiskutovatelné pravidlo – jedno selhání jedince, zcela anuluje dobrou práci desítek jiných. Příkladem budiž útěk recidivisty násilníka z policejní služebny či z budovy soudu. Stejně tak pak každodenní porušování dopravních předpisů policisty v konfrontaci s obtěžováním tisíců řádných řidičů v rámci okázalých policejních akcí.

**Získání přirozeného respektu
je klíčovým úkolem pro Policii ČR!**

Jen profesionální výkon služby, spolu s přirozeným respektem je cestou k navrácení důvěry veřejnosti v Policii ČR.

3.5.3. Očista policie

Není možné dále blahosklonně přihlížet tomu, jak desítky a stovky policistů svým neprofesionálním jednáním degradují každodenní poctivou a svědomitou práci svých kolegů.

Stop alibismu a ocenění rozhodnosti mu čelit, to je způsob myšlení, který musí být vlastní každému, kdo zastává nějakou řídicí funkci v policii.

Na toho, kdo je strážcem zákona, musí platit tvrdší kritéria, než pro kohokoli jiného. Přestupek policisty není v očích veřejnosti přestupkem nýbrž trestným činem a trestný čin spáchaný policistou je zločinem.

Očista neznamená nic jiného než absolutní a nekompromisní potírání všech prohřešků, všech pochybení a selhání jedinců – členů policejního sboru.

Očista znamená důsledný boj proti falešné solidaritě, proti příkrývání chyb – vědomých či nevědomých selhání kolegů.

Očista znamená důsledný tlak na všechny služební funkcionáře, aby si uvědomili osobní odpovědnost za své podřízené. „Selhání mého podřízeného je i mým selháním“ – to je princip, který musí být uplatňován v každodenní práci policie.

Tabulka 2: Kriminalita policistů v letech 1993 až 2002

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Počet obviněných policistů	288	276	270	305	245	306	345	389	468	444
meziroční změna	+6%	-4%	-2%	+13%	-20%	+25%	+13%	+13%	+20%	-5%
Počet objasněných trestných činů	376	355	321	374	287	373	438	603	665	453
meziroční změna	+9%	-6%	-10%	+17%	-23%	+30%	+17%	+38%	+10%	-47%
Počet obviněných policistů připadajících na 1000 policistů	6,6	5,9	6,0	6,9	5,5	6,8	7,6	8,5	10,2	9,6
Počet objasněných trestných činů připadajících na 1000 policistů	8,6	7,6	7,1	8,5	6,4	8,3	9,7	13,1	14,5	9,8

Zdroj: MV ČR

Očista v institucionální podobě znamená zrušení Inspekce ministra vnitra v její stávající podobě, její převedení z resortu ministerstva vnitra do struktury státního zastupitelství v podobě zřízení specializovaného úřadu, který se bude zabývat odhalováním a vyšetřováním trestné činnosti policistů.

Očista je jasným a zřetelným poselstvím do nitra Policie ČR, že končí čas falešné solidarity a bagatelizování prohřešků policistů. Současně je signálem pro veřejnost, že policejní průkaz není povolenkou pro nadřazenost, neprofesionalitu, nezákonnost a už vůbec ne pro beztrestnost.

Očista současně znamená ocenění poctivých a zodpovědných policistů v tom, že jejich práce má smysl a že nebude degradována selháním jejich kolegů.

Očista policie je základním předpokladem pro zvýšení její důvěryhodnosti!

3.5.4. Systém práce policie

Jednou z cest k úspěšnému fungování Policie ČR je mravenčí, na první pohled nepřilíživě viditelná a médií často pomíjená, každodenní práce. Vedle znalosti role každého jedince, musí existovat znalost úkolu, který mám a který musím v daném systému splnit.

Posílat policisty dělat jinou práci než mají znamená, že tu jejich za ně nikdo neudělá. Znamená to růst vnitřního dluhu, na který někdo doplatí. A tím, kdo se stává takovýmto nedobrovolným plátcem je občan, který očekává, že jeho podání, stížnost či trestní oznámení bude svědomitě, řádně a včas řešeno.

Méně jednorázových bombastických akcí a více každodenní svědomité dřiny – to musí být základním modelem fungování Policie ČR. Bude u toho možná méně kamer, méně mikrofonů, výsledkem bude méně novinových titulků, ale přijde s ním o to větší jistota policistů, že dělají to, co mají a z této jistoty pak pramení šance pro občany, že policie splní to, co od ní očekávají.

3.5.5. Dobrá příprava

Ne každý může být policistou. Uniforma, policejní průkaz a služební zbraň ještě neznamená, že jsem mužem či ženou na pravém místě. Tváří v tvář rostoucí nezaměstnanosti se Policie ČR nesmí stát „zaopatřovatelským ústavem“, který do svých řad bere kohokoli. Podmínky pro výkon služby musejí předurčovat výběr jen těch nejschopnějších.

Nesmí platit, že každý, kdo jinde nemá uplatnění, je vítán s otevřenou náručí. Důsledná selekce uchazečů, důraz na jejich morálněvolní vlastnosti, na psychologický profil a na vzdělání a intelekt musejí být klíčovými kritériem pro výběr budoucích policistů a policistek.

Vedle výběru je neméně důležitý i faktor odborné přípravy a vzdělávání policistů. Nejen znalost teorie, nýbrž i praktické zkušenosti se musejí stát důležitým kvalifikačním kritériem pro policejní pedagogy. Klademe-li důraz na „znalost role“ policistů, o to více to musí platit u těch, kdo je odborně připravují.

Systém policejního školství není dobrý. Je předimenzovaný a neefektivní. Je potřebné změnit zavedený systém, zkrátit základní odbornou přípravu, ale spolu s tím zavést systém celoživotního vzdělávání a dle problematiky zavést povinné krátkodobé kurzy. Po vstupu do EU je nezbytné zintenzivnit jazykovou přípravu policistů.

Je nezbytně nutné dosáhnout toho, aby zkušení, vzdělaní a totalitní minulostí nezatížení policejní praktici vstoupili více než dosud do systému policejního vzdělávání. Nemůže být většího ocenění pro policistu, než možnost stát se, třeba jen na dobu omezenou, pedagogem, instruktorem, rádcem svých mladších kolegů.

Možnost vzdělávat své nástupce a dělit se s nimi o své teoretické i praktické zkušenosti by měla být vrcholným prvkem motivace každého zkušeného policisty. Tato věc souvisí i se systémem odměňování, neboť ochota podělit se o své znalosti a zkušenosti nesmí být trestána propadem finančního ohodnocení.

3.5.6. Systém odměňování

Současný systém odměňování policistů není dobrý. Trpí všemi neduhy charakteristickými pro státní správu. Je rigidní, byrokratický a rovnostářský. Neumožňuje finančně ohodnotit skutečnou kvalitu odvedené práce, a to jak v krátkodobém, tak i v dlouhodobém měřítku.

Základní prvek, který musí být do tohoto systému promítnut je motivace. Do nového služebního zákona příslušníků bezpečnostních sborů se sice cestou pozměňovacích návrhů podařilo promítnout některé prvky, znamenající motivaci pro kvalitní výkon služby. Ne však v dostatečné míře.

Hovoříme-li o motivaci, pak jde o motivaci v obou jejích rozměrech – pozitivní i negativní tak, jak již bylo uvedeno výše v kapitole III.1.

3.5.7. Efektivní organizace policie

Přestože platí, že klíčovým prvkem každého systému je člověk, že klíčovým momentem pro funkčnost systému je správná motivace každého jednoho

jeho článku, není možné pominout samotnou strukturu systému, jeho organizační strukturu.

Policie ČR je zkorumpovanou, byrokratickou institucí, která „požírá sama sebe“.

Byrokracie, alibismus a z nich plynoucí rozmělnění osobní odpovědnosti jsou základní charakteristikou naší policie.

Na tuto její podobu doplácí nejen samotní policisté, ale i daňoví poplatníci v podobě mrhání finančních prostředků. Kapitoulou samu pro sebe jsou veřejná výběrová řízení dodavatelů materiálu a služeb, která trpí mnohdy nejen neehospodárností, nýbrž i korupcí a klientelismem.

Jednoduchá, přehledná, srozumitelná a funkční organizační struktura je vedle osobní motivace každého článku zásadním předpokladem pro proměnu Policie ČR v dynamický a efektivně působící bezpečnostní sbor, jenž dokáže splnit to, co se od něj očekává. Jednoduchá organizační struktura, nezdvajování činností (například ministerstva vnitra a Policejního prezidia), provázanost organizační struktury na územněsprávní členění země, posílení pravomocí krajských policejních ředitelů a jasná osobní odpovědnost vedoucích funkcí je účinným lékem na tuto nemoc.

Zjednodušení systému řízení spolu s průhlednými veřejnými zakázkami a smysluplnými investicemi jsou cestou, jak z pasti neehospodárnosti a korupce uniknout anebo ji alespoň výrazně omezit. Je třeba jasně definovat – kdo, co a proč má dělat, kdo, co a o čem má rozhodovat, kdo, proč a za co má nést odpovědnost.

3.5.8. Prevence a otevřenost vůči veřejnosti

Současný systém hodnocení kvality práce policie není dobrý. Soustředění se pouze na výši nápadu trestné činnosti a její objasněnost nemůže být jediným kritériem pro hodnocení. Toto konstatování je o to významnější, že podle odhadů psychologů a sociologů stále více roste tzv. *šedá kriminalita*, tedy trestné činy, jejichž spáchání občané policii neoznamují – jednak z důvodu vysoké nedůvěry v Policii ČR, z důvodu nespokojenosti s přístupem policistů k poškozeným a kvůli pochybnostem, zda se jim vůbec vyplatí nechat se vtáhnout do byrokratické a mnohdy arogantní policejní mašinérie.

Z pohledu občana je „nejlepší trestným činem“ ten, který se nestal. Policie ČR, třebaže součástí represivního aparátu státu bojujícího proti zločinu, nemůže rezignovat na preventivní roli, kterou musí sehrávat v boji proti trestné činnosti. Tato role bezprostředně souvisí i se změnou role (přístup a chování) policistů vůči občanům. Všeobecné povědomí o profesionalitě, neúplatnosti a důslednosti práce Policie ČR, spolu s posílením počtu policistů v přímém výkonu služby (bez navýšení tabulkových stavů), jako výsledku změny organizační struktury policie je základním předpokladem skutečného snížení počtu páchaných trestných činů u nás. V této souvislosti nelze pominout

nout i roli dalších orgánů činných v trestním řízení – státního zastupitelství a soudů, neboť platí, že nedůslednost a neprofesionalita jednoho z článků tohoto řetězce může zmařit práci druhého.

Míra skutečného nápadu kriminality, jako výraz kvality preventivního působení policie, musí být jedním z důležitých kritérií hodnocení kvality práce Policie ČR. Proto je třeba i nadále věnovat velkou pozornost tzv. součinnostním programům prevence kriminality, tedy projektům, kdy spolu úzce spolupracuje Policie ČR, městská a obecní policie, nestátní instituce a vedení měst, obcí a krajů. Právě těsné zapojení těchto institucí do projektů prevence kriminality s sebou může přinést povědomí široké veřejnosti a otevřenosti, komunikativnosti a profesionalitě práce policie a může přinést „*důvěru v uniformu*“.

Důležitým prvkem v otevření se Policie ČR veřejnosti je partnerský, nikoliv nepřátelský vztah s nevládními organizacemi, zabývajícími se problematikou prevence a boje proti trestné činnosti – např. Amnesty International, Transparency International apod. Přestože pohledy a názory na existující problémy mohou být (a v řadě případů i jsou) odlišné, pouze v otevřené a seriózní vzájemné diskusi, vzájemné výměně informací a námětů (legislativního či institucionálního charakteru) je možné dosáhnout cíle, který je nepochybně společný – důsledný boj za postih pachatelů trestné činnosti a předcházení trestné činnosti.

3.6. OBECNÍ A MĚSTSKÉ POLICIE

V České republice působí více než 300 obecních policií, v nichž pracuje téměř 7 000 strážníků. Již z těchto čísel vyplývá, jak významnou složku v oblasti vnitřní bezpečnosti a zejména pak v oblasti ochrany veřejného pořádku obecní a městské policie představují.

Vztah mezi obecními a městskými policiemi na straně jedné a Policií ČR na straně druhé, musí být vztahem partnerským, vztahem, který vyplývá z dělby rolí a vzájemného doplňování své působnosti, nikoliv vztahem postavený na duplicitě působnosti a už vůbec ne na vzájemné konkurenci. Zatímco Policie ČR je prioritně zaměřena na boj proti trestné činnosti, prioritou městských policií má být oblast veřejného pořádku. Tak jako došlo novým služebním zákonem ke zpřísnění kvalifikačních předpokladů pro policisty, je možné uvažovat o obdobném přístupu i v případě strážníků, zejména pak s eventuálním rozšiřováním pravomocí obecních policií. Prioritou pro obecní policie do budoucna musí být odbornost, morálněvolní způsobilost a profesionalita výkonu služby a z nich plynoucí důvěra ze strany občanů. Spíše než zaměření se výhradně na sankce v podobě pokut, by se základním prvkem působení obecních policií měla stát preventivní činnost a partnerský vztah s občany. Vedle toho však platí, že důslednost v oblasti přestupků proti veřejnému pořádku je důležitou a nedílnou součástí bezpečnostní politiky státu.

3.7. HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY

HZS ČR musí nadále uplatňovat a rozvíjet základní poslání, tj. **službu a pomoc občanům** za jakýchkoliv mimořádných a krizových situací.

Klíčovým úkolem je tento sbor **stabilizovat**. Je třeba vypracovat střednědobou a dlouhodobou koncepci a přistoupit k důsledné realizaci stávajících kompetencí. V oblasti vzdělávání, odborné přípravy a odměňování je třeba realizovat to, co již bylo řečeno o PČR, s vědomím výrazných specifík, vyplývajících nejen ze záchranářské práce v mnoha oblastech, ale i z postavení správního úřadu ve čtyřech oblastech výkonu státní správy.

Výrazně je třeba změnit na všech řídicích úrovních styl řízení, ve smyslu důraznosti, kázně, důslednosti a jednoznačnosti tak, aby odpovídal postavení neozbrojeného bezpečnostního sboru ve služebním poměru, se všemi prvky **pozitivní i negativní** motivace.

V oblasti odměňování je třeba zásadně **změnit** trend (markantní i u PČR), směřující k **nivelizaci platů a rovnostářství**, ke snižování až rušení nemandatorních součástí služebních příjmů ve prospěch mandatorních (tarifních), který výrazně posílilo zavedení nelogického až nesmyslného, socialistického (čím nižší zařazení, kvalifikaci a odpovědnost má pracovník, tím víc mu roste příjem), zbytečně administrativně náročného (navíc použitelného jen 1 rok) 16 ti třídního tarifního systému..

Uplatňování a posilování principu odpovědnosti služebních funkcionářů na úrovni krajů, a to ve všech oblastech, je třeba provázat s jasnou systemizací a zcivilněním ekonomických, personálních, hospodářsko-správních a pomocných činností.

Generální ředitelství sboru je třeba zeštíhlit, zracionalizovat a zeefektivnit a koncipovat jako **součást ministerstva vnitra**, která v souladu s kompetenčním zákonem skutečně vykonává úlohu metodického, kontrolního, řídicího a koordinačního orgánu na úseku požární ochrany, integrovaného záchranného systému (IZS), krizového řízení (KŘ), ochrany obyvatel (OO) a civilního nouzového plánování (CNP).

Důležitou součástí systému ochrany soukromého a veřejného majetku jsou dobrovolné hasičské sbory. Tyto sbory reprezentují na 300 000 dobrovolníků, který svůj osobní volný čas věnují ve prospěch spoluobčanů. Největším problémem, se kterým se potýkají je zastaralá technika, jejíž udržování si vyžaduje hodiny údržby a nemalé prostředky, které mohou být využity jiným způsobem, zejména ke zdokonalení odborné připravenosti. Současně představuje technická zastaralost vybavení SDH velký hendikep v jejich možnostech efektivně zasahovat v případech potřeby.

Tento problém není řešitelný ze dne na den, jednorázově. Je nezbytné, ve spolupráci s HZS, obecními a krajskými samosprávami a Ministerstvem vnitra vypracovat **Program obnovy technického vybavení sborů dobrovolných hasičů**, program který zajistí v průběhu 10 – 15 let pravidelný a koordinovaný objem investic do technického vybavení SDH.

3.8. INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM, KRIZOVÉ ŘÍZENÍ, OCHRANA OBYVATEL

Je třeba důsledně trvat na principu, že **IZS není institucí, ale koordinovaným postupem jeho složek**, a že se zároveň použije za všech krizových situací, tj. před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu, stejně jako za všech mimořádných událostí, kdy je třeba použít dvě a více složek IZS.

Pro dobré fungování IZS (ale i KŘ a OO) je nezbytné zabezpečit:

- bezchybné fungování základních složek (HZS, PČR, Zdravotní záchranné služby),
- srozumitelný a logický legislativní rámec,
- kvalitní koordinaci.

Je nutné zabránit kompetenčním sporům, nejasnostem a růstu byrokratických struktur mj. i nahrazením zákona o krizovém řízení zákonem o vyhlášení krizových stavů. Principy řešení mimořádných událostí a krizových situací musí být obdobné. Odlišná musí být pouze vyšší míra omezování práv a svobod občanů za účelem zdolávání krizové situace, na rozdíl od mimořádné události.

Informační systém krizového řízení musí umět využívat stávající data a technologie, které jednotlivé orgány a organizace už vlastní (při vědomí neexistence státního informačního systému).

Moderní operační řízení je třeba zavést u PČR a ZZS a provádět koordinaci jednotlivých složek při racionálním využívání společných technologií, databází, operačních středisek atd. Je zároveň nezbytné zajistit příjem jednotného evropského čísla tísňového volání 112 se všemi uvažovanými funkcionalitami (zejména identifikací volajícího).

V oblasti ochrany obyvatel je nezbytné urychleně reagovat na bezpečnostní strategii ČR. Na jedné straně se snižuje riziko klasického válečného konfliktu, na druhé straně roste riziko teroristických činů, živelních pohrom a průmyslových havárií. Ochrana obyvatel musí vycházet z individuální odpovědnosti občanů, převážně improvizovaného způsobu ukrytí občanů a odpovědnosti státu za varování a vyzkoušení a poskytnutí individuálních prostředků ochrany handicapovaným skupinám obyvatel (děti, senioři, nemocní).

4. DEFINICE PRIORIT V RESORTU MINISTERSTVA VNITRA ČR

4.1. ČR A EU

Je nutné prosazovat urychlené odstranění všech technických a administrativních překážek souvisejících se zavedením schengenského informačního systému, které brání občanům ČR okamžitě využívat standardů a výhod volného pohybu přes vnitřní hranice EU.

Je nezbytné trvale vyhodnocovat legislativní a institucionální vývoj v EU z pohledu toho, zda práva a svobody občanů ČR nejsou omezována či dokonce odnímána pod záminkou zajišťování integrity a bezpečnosti společného prostoru.

Je třeba být velmi obezřetnými vůči všem snahám o posilování společných komunitárních nástrojů v oblasti zajištění vnitřní bezpečnosti (např. Europol a jeho pravomoci) a vůči všem změnám rozhodovacích procedur ve prospěch většinového hlasování v této oblasti. Nejistý efekt v potírání a stíhání kriminality nemůže být omluvou pro omezení suverenity státu ve svrchovaných a tradičních sférách. Snaha o vyšší efektivitu boje s trestnou činností nemůže vést k vytváření byrokratických policejních struktur (již dnes je kritizován stav, kdy Europol ve skutečnosti dubluje činnost Interpolu a nadměrně sbírá data, přičemž reciproční využití databáze členskými státy je problematické).

4.2. BEZPEČNOSTNÍ PRIORITY

4.2.1. Terorismus

Terorismus může zasáhnout každého z nás. Barbarské teroristické útoky na USA 11. září 2001 a v Madridu 11. března 2004 jsou důkazem toho, že mezinárodní terorismus představuje hrozbu pro bezpečnost jakéhokoli státu, evropské státy včetně České republiky nevyjímaje.

ODS bere tuto hrozbu velmi vážně a chce se s ní vypořádat tak, aby zajistila bezpečnost nejen pro tuto, ale i pro budoucí generace. Proto *podporuje nekompromisní boj s mezinárodním terorismem* a mezinárodním organizovaným zločinem, s čímž úzce souvisí boj proti drogám, nelegálnímu obchodu s jadernými, chemickými a biologickými materiály. Splnit tyto požadavky je možné jen tehdy, když bude *průběžně vyhodnocována bezpečnostní situace*, stanovovány nejzávažnější bezpečnostní hrozby ohrožující zájmy státu a na ně pružně zaměřována pozornost bezpečnostních složek státu za účelem jejich eliminace. Klíčová role patří *práci zpravodajských služeb*, která představuje základní aktivní prvek v boji s touto hrozbou. Vedle jich samotných je pro eliminaci hrozby terorismu nutné zajistit *účinnou spolupráci zejména s policií* a dalšími příslušnými orgány státní správy. Boj s terorismem úzce souvisí

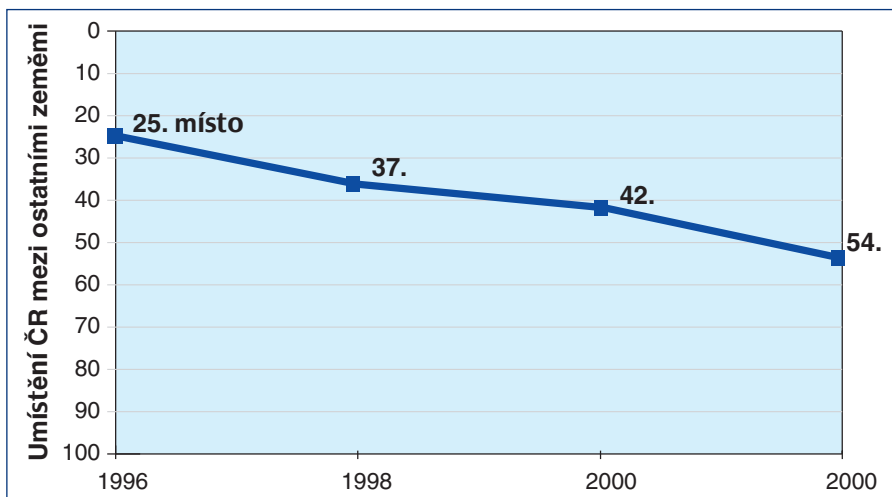
s migrační politikou státu. Musí dojít ke *zpřísnění azylového zákonodárství a podmínek pro pobyt cizinců*, zefektivnění boje proti nelegální migraci a nelegálnímu pobytu cizinců, zrychlení a zpřísnění azylového řízení.

ODS v boji proti terorismu bude intenzivně podporovat *spolupráci s mezinárodním společenstvím*. Domníváme se, že stávající pravomoci zpravodajských služeb a policejních orgánů jsou vesměs dostačující, jen je nutné zajistit jejich efektivnější využívání. V boji proti terorismu nepřipustíme nic, co by znamenalo přílišný vpád do soukromí občanů a neodůvodněné omezení jejich soukromých práv a svobod.

4.2.2. Korupce

Přes veškerá prohlášení a sliby vlády sociální demokracie míra korupce v České republice neustále roste. Bez jakékoliv nadsázky lze říct: **čím více sociální demokracie proti korupci bojuje, tím více korupce u nás bují**. Příčina je nasnadě: ČSSD proti korupci bojuje slovy, zatímco činy ji podporuje. A to sama neprůhledností svého rozhodování – ať už o významných státních zakázkách (dálnice D – 47, stíhačky Grippen, Platební agentura na MZe, policejní pistole a pouzdra, policejní neprůstřelné vesty, atd.) či v privatizačních rozhodnutích (Severočeské doly, mlékárna Madeta,...) nebo podporou a vytvářením neprůhledného legislativního prostředí a neschopností zlepšit fungování státních institucí. Dosazování přátel ČSSD (ale i celé koalice) do všech významných funkcí v podnicích se státní účastí, ale i většiny státních institucí, bez zcela objektivních a transparentních výběrových řízení, není také ničím jiným, než rozšiřováním prostoru pro korupční bujení.

Graf 3 : Postavení ČR na žebříčku korupce

Zdroj: Transparency International

Zlepšení tohoto stavu neleží jen v resortu Ministerstva vnitra, respektive Policii ČR. Zlepšení tohoto kritické stavu není rovněž věcí jednoduchého řešení s okamžitým účinkem. Jedná se o:

- **zmenšování prostoru pro korupci**

Jde o komplex legislativně-institucionálních opatření, pokrývajících mnoho oblastí vycházejících primárně z definice vztahu občan – stát, v roli státu v životě občanů, v míře státní regulace života každého z nás. Zjednodušeně řečeno – čím méně bude razítek, tím méně bude korupce. Čím méně o nás bude někdo rozhodovat, tím menší potřeba bude někoho korumpovat.

- **důsledný zákon o střetu zájmů**

V rámci posílení principu veřejné kontroly, je vhodné a potřebné upravit existující zákon o střetu zájmů, a to rozšířením o sankce za nesplnění či nepravdivé informace a racionálním rozšířením okruhu veřejných činitelů, kteří budou povinni oznamovat své majetkové poměry.

- **potírání korupce**

Jde o důsledné odhalování, vyšetřování a dokazování korupčního jednání Policií ČR. Je smutným paradoxem, že základním úkolem v boji proti korupci je pro Policii ČR v tuto chvíli nutnost jít příkladem, být dobrým příkladem pro všechny ostatní. Policie ČR má v tomto sama co dohánět, neboť z průzkumů veřejného mínění vyplývá, že sama je považována za jednu z nejzkorumpovanějších institucí v ČR. Ráznost a nekompromisnost při potírání korupce v řadách Policie ČR je jedním z klíčových prvků projektu *Očista* (viz III.5.C).

4.2.3. Organizovaný zločin

Jedním z největších bezpečnostních rizik současnosti je vedle hrozby terorismu a zneužití zbraní hromadného ničení, stále rostoucí vliv organizovaného zločinu a s ním související prodej a distribuce drog, vydírání, prostituce, obchod s lidmi, nelegální migrace, korupce. Organizovaný zločin je závažným bezpečnostním rizikem ohrožujícím stabilitu politického systému. Základní prioritou v této oblasti je minimalizovat riziko pronikání organizovaného zločinu do společenských, ekonomických a politických struktur a zejména do státní správy.

V boji proti organizovanému zločinu je třeba podnikat následující kroky:

- **intenzivní spolupráce Policie ČR a zpravodajských služeb**

Účinný boj proti organizovanému zločinu je nutné vést intenzivnější spoluprací policie a zpravodajských služeb, zejména ale vyšší kvalitou práce specializovaných policejních složek.

- **účinná mezinárodní spolupráce**

Organizovaný zločin má mezinárodní charakter a své aktivity realizuje bez ohledu na státní hranice. Mezinárodní spolupráce české policie a zpravodaj-

ských služeb je základním předpokladem v úspěšném tažení proti organizovanému zločinu.

- **boj proti „praní špinavých peněz“**

Základním pilířem boje proti organizovanému zločinu je racionální boj proti „praní špinavých peněz“. Zásah v této oblasti je zásahem do podstaty organizovaného zločinu, neboť legalizace výnosů pocházejících z trestné činnosti je jeho podstatou, cílem i hybnou silou.

4.2.4. Násilná kriminalita

Život a zdraví jsou spolu se svobodou ty nejcennější lidské hodnoty. Je základní povinností státu tyto hodnoty důsledně chránit, přísně a rychle trestat pachatele násilných trestných činů a zajistit potřebnou pomoc a ochranu jejich obětem. Zejména poslední jmenovaná oblast je stále opomíjena.

Ze statistik vyplývá, že v roce 2002 dosáhl počet násilných trestných činů 23.555, což je nejvíce v historii České republiky. Zároveň klesla i jejich objasňenost na 74,1% (v roce 2001 činila 81,6%) a tento nepříznivý trend pokračoval i v roce 2003. Podíl recidivistů na tomto druhu trestné činnosti dosahuje téměř 40%. Počet trestných činů loupeže (jeden z nejčtetnějších násilných trestných činů) stoupl z 4.321 v roce 2001 na 5.434 v roce 2002, tedy o plných 26%. Takto vysoký počet loupeží byl i v roce 2003.

Vraždy představují „pouze“ zhruba 1% z násilných trestných činů (232 vražd v roce 2003). Znepokojující ovšem je, že se Policie ČR chlubí 90% objasňeností vražd, přitom v roce 2003 vyšlo najevo, že policisté v případě manželů Stodolových zaměnili několik vražd za sebevraždy, čímž vzrostla jejich objasňenost. Další podobné případy se vyšetřují. To výrazně zpochybňuje nejen míru objasňenosti trestných činů, ale především práci Policie jako takové a negativně působí na celou společnost. Žádné podobné případy jako byla kauza Stodolových se již nesmějí opakovat. Proto i v této oblasti je nutné klást důraz na vysokou profesionalitu policistů a jejich širší spolupráci s odborníky z příslušných oborů.

V oblasti legislativy musí i v trestním zákoně dojít k promítnutí základní teze, že lidský život, zdraví a svoboda jsou těmi nejdůležitějšími hodnotami. Současný trestní zákon z roku 1961, tedy z doby, kdy se nejvyšší ochrany dostávalo socialistickému vlastnictví a socialistickému státnímu zřízení, řadí trestné činy proti životu a zdraví až do hlavy sedmé a často tomuto řazení odpovídá i výše trestů za tyto trestné činy. Je nutné přikročit k racionálnímu zpřísnění trestů i podmínek výkonu trestu odnětí svobody. V oblasti vztahu legislativy k obětem těchto trestných činů je nutné, aby soudy rozhodovaly o náhradě utrpěné škody (na majetku, na zdraví,...) nikoli v samostatném řízení a jen z podnětu poškozeného, ale již přímo při rozhodování o vině a trestu obžalovaného, a to ze zákona.

4.2.5. Majetková kriminalita

Majetková kriminalita sice přímo neohrožuje lidské životy a zdraví a z tohoto hlediska ji tak neřadíme mezi nejzávažnější druhy kriminality, jako např. kriminalitu násilnou, její dopady do společnosti jsou však ne méně závažné. Rozsah majetkové kriminality narostl do takových rozměrů, že její oběti se dnes stal již téměř každý a kvůli své četnosti zasahuje naše životy nejvýraznějším způsobem. Její dopady můžeme kromě osobní sféry člověka nalézt i v celkovém vztahu důvěry mezi občanem a státem, zejména policií, které se nedaří této kriminalitě čelit, ani odhalovat její pachatele. Tyto špatné výsledky práce státních orgánů pak mají vliv i na respekt občanů vůči právním normám, protože předpokladem jejich řádného působení je vědomost, že v případě jejich porušení budu rychle a po zásluze potrestán.

Vývoj majetkové kriminality dokládá tabulka č. 3. Stále klesající objasňenost jednoznačně dokazuje bezmocnost Policie ČR v oblasti majetkové kriminality.

Tabulka 3: Vývoj majetkové kriminality

Rok	2000	2001	2002	2003
Majetkové trestné činy celkem	284.295	255.897	256.308	253.372
Objasněno v %	26,0	28,5	22,2	20,3
Recidivisté %	34	37	49	53
Škody v mlrd. Kč	11,4	10,3	12,9	11,2

Zdroj: MV ČR

I tabulka č. 4 zobrazuje vývoj trestné činnosti v oblasti krádeží automobilů a věcí z aut, prokazuje nelichotivé výsledky Policie ČR v posledních letech. Pokud navíc vezmeme do úvahy, že se v České republice prodá ročně na 150.000 aut, a srovnáme to se západní Evropou, dojdeme k šokujícímu závěru, že v České republice je ukradeno osmkrát až desetkrát více aut než v zahraničí.

Tabulka 4: Vývoj trestné činnosti v oblasti krádeží automobilů a věcí z aut

Rok	2000	2001	2002	2003
Krádeže automobilů	23.839	22.139	24.977	24.174
Objasněnost v %	14,4	16,4	14,8	14,7
Krádeže věcí z aut	62.005	53.472	66.941	65.877
Objasněnost v %	13,4	13,4	10,6	10,0

Zdroj: MV ČR

Řešení problému majetkové kriminality spočívá zásadně ve dvou oblastech:

- **více policistů v ulicích, méně v kancelářích**

Je nezbytné provést taková opatření, která povedou k tomu, že policisté budou svou práci vykonávat především tzv. „v terénu“, budou více na očích a zaměří se především na ty oblasti, které jsou z hlediska nápadu trestné činnosti nejrizikovější. Administrativní záležitosti nesmí činit převážnou část práce většiny policistů.

- **prevence majetkové kriminality**

Platí obecné pravidlo, že více pocitu bezpečí dodá občanům fakt, že se trestný čin nestal, než skutečnost, že ho policie vyšetřuje. V této oblasti hraje velkou roli důvěra občanů k policistům, která vede k vyšší aktivní spolupráci občanů s policií, informovanost občanů o možnostech ochrany před trestnou činností (medializace prevence kriminality), integrace Policie ČR do preventivních systémů na všech úrovních, projekty situační prevence (na ochranu obydlí, veřejného pořádku, prevence pouliční kriminality, zavádění kamerových monitorovacích systémů) i v oblasti sociální prevence (projekty ke zlepšení nepříznivé sociální situace romské komunity, projekty zaměřené na delikventní a predelikventní mládež, potenciální a skutečné pachatele trestných činů, potenciální a skutečné oběti trestných činů).

4.2.6. Porušování duševního vlastnictví

Mimořádně aktuální jak u nás, tak i v zahraničí je oblast tzv. práv knehmotným statkům, zahrnující zejména práva autorů uměleckých děl, ale i software, práva výrobců zvukových a zvukověobrazových záznamů, práva k ochranným známkám a jiná práva na označení. Počet případů nedovolených zásahů do práv duševního vlastnictví v poslední době rychle narůstá a stává se jedním z velmi závažných bezpečnostních rizik. Česko bylo v roce 2001 jednou ze sedmi zemí, z nichž přicházelo do Evropské unie nejvíce padělaného zboží. Každý druhý hudební nosič na českém trhu se zrodil v dílnách pirátů. Každá čtvrtá videokazeta a DVD je padělkem. Přes čtyřicet procent počítačových programů si tuzemští uživatelé pořídili načerno. Česká republika se čísly o pirátské produkci propadla zpět mezi problémové země. Na tento špatný stav upozornila i Evropská komise. Používání nelegálního software přitom není výjimkou ani u státních institucí a veřejnoprávních korporací.

Řešení spočívá na jedné straně v propracované *mezinárodní spolupráci* příslušných orgánů ČR a jejich zapojení do daných programů, v důsledném naplňování všech mezinárodních úmluv, na straně druhé také v posílení hraničních kontrol, *zlepšení koordinace* práce celníků, policie a justice, a to i se zaměřením na *boj proti korupci* v této oblasti. Současně je třeba dbát na kvalitní *odbornou přípravu policistů* a na jejich odpovídající materiálně technické i finanční zajištění.

4.2.7. Výroba, prodej a distribuce drog

Drogová problematika představuje výrazné riziko pro bezpečnost občanů jednak tím, že do výroby, prodeje a distribuce drog je zapojen převážně organizovaný zločin, jednak tím, že drogově závislí ve snaze zajistit si prostředky na získání drogy se často dopouštějí i té nejzávažnější trestné činnosti, navíc mohou znamenat významné zdravotní riziko pro své okolí.

Cílem racionální protidrogové politiky státu musí být minimalizace negativních dopadů (ekonomických, trestněprávních, zdravotních, sociálních) na občany. Klíčové pro dosažení tohoto cíle je postihnout podstatu problému a odlišit od sebe ty, kteří mají skončit v rukou policie od těch, kteří patří do rukou lékařů a terapeutů. Na základě zahraničních zkušeností se jeví jako účelné zvážit zavedení diferenciací trestů za držení různých druhů drog podle míry jejich zdravotních a sociálních rizik – dle stupně společenské nebezpečnosti, a to prostřednictvím instrumentů přestupkového a trestního práva a s využitím alternativních trestů. Je nezbytné zavést jednotný kontinuální systém hodnocení efektivity finančních prostředků vynaložených na protidrogovou politiku státu a propojení preventivních a terapeutických služeb na systém prevence kriminality. Je nezbytné zavést systém certifikace pro nestátní organizace, které se v této oblasti zabývají prevencí, léčbou a snižováním škod. I nadále je nezbytné věnovat maximální podporu razantnímu boji proti výrobě, distribuci a prodeji drog.

Smyslem legislativních úprav a institucionálních změn tedy je vytvoření sociálně, medicínsky, ekonomicky i trestněprávně efektivního přístupu k osobám drogově závislým a k jejich léčbě. Současně však umožnění zcela nekompromisního postihu těch, kdo drogy vyrábějí, distribuují a prodávají.

Oblast protidrogové politiky má výrazně meziresortní charakter a proto nezbytným předpokladem úspěšného dosažení cílů je úzká spolupráce všech zainteresovaných resortů.

Racionální protidrogová politika státu musí být vyváženě postavena na následujících **4 pilířích**:

- **prevence (snížení poptávky po drogách)**

Je nutné aktivně vytvářet a podporovat účinné preventivní programy zaměřené na širokou populaci a zvláště na rizikové skupiny dospívající mládeže, vytvořit komplexní a vzájemně provázaný systém léčebně-resocializační péče o postižené skupiny či jednotlivce, vzdělávat odborné pracovníky, minimalizovat zdravotní a sociální následky užívání drog a závislosti na nich.

- **represe (snížení nabídky drog)**

Je nezbytné být zcela nekompromisní vůči těm, kdo drogy vyrábějí, distribuují a prodávají. Těžiště represivního působení státu musí být přesunuto na odhalování a likvidaci sítí obchodníků s drogami. V činnosti Policie ČR bude-

me klást důraz na všestranný boj proti organizovaným skupinám s využitím všech forem mezinárodní spolupráce s cílem rozbít strukturu a likvidovat především „hlavy“ těchto organizací, nikoli pouze „malé ryby“.

- **léčba**

Zaměřit se na léčbu závislostí a léčbu akutních důsledků zneužívání omamně psychotropních látek, zavést systém certifikací, zmapovat vytížení lůžek, určených pro ústavní léčbu závislostí a zabezpečit případně zvýšení jejich počtu či redistribuci, zabezpečit možnost vzdělávání lékařů jiných oborů v zacházení se závislými.

- **snížování škod**

Tento pilíř představuje souhrnnější a všestrannější přístup zohledňující socioekonomické, zdravotní i právní faktory. Snaží se klást si raději postupné, realistické cíle, které směřují k absolutnímu cíli co možná nejnižšího užívání drog ve společnosti. Jedná se např. o programy výměny injekčních nástrojů, udržovací (substituční) léčby či psychosociální a zaměstnanecký servis.

4.2.8. Extremismus (pravicový i levicový)

Mezi nejdůležitější principy demokratického státu patří, že základní lidská práva a svobody se zaručují všem bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického či jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení. Je zároveň povinností každého dodržovat právní předpisy této země a respektovat pravomocná rozhodnutí jejích orgánů. Právě příslušníci extrémistických skupin (ať pravicových či levicových) proti těmto základním hodnotám demokratické společnosti často otevřeně vystupují a porušují zákony. Vůči těmto projevům je třeba uplatňovat *nulovou toleranci* a je nutné je tvrdě potlačovat a trestat. Orgány činné v trestním řízení nesmí mezi pravicovým a levicovým extremismem činit rozdíly. Ve své podstatě totiž není rozdílu mezi hajlujícím skinheadem a anarchistou v tričce s portrétem Che Guevarry, demonstrujícím pod rudou vlajkou se srpem a kladivem. *Policie* v tomto boji musí mít *dostatečnou politickou podporu*, aby se nebála v případě potřeby tvrdě zakročit.

Do boje proti rasismu budou nasazeny všechny dostupné síly a *legislativní prostředky* (zvýšené trestní sazby, nulová tolerance apod.). Při potlačování extremismu se důsledněji zaměříme na *zamezení šíření extremistických idejí*, které samy porušují a vybízejí ostatní k porušování právních předpisů, ať již v různých tiskovinách či na internetu. Je třeba *zlepšit součinnost* Policie ČR a Bezpečnostní informační služby při odhalování extremistických skupin a jejich trestné činnosti. Opomenuta nesmí být ani oblast *prevence* ve spolupráci s jinými resorty (řešení sociálních problémů, výchova k toleranci, k úctě k právnímu řádu).

Práva a povinnosti musí platit bez rozdílu pro každého a stát musí tvrdě a důsledně vystupovat proti všem, kteří se snaží tyto základní demokratické hodnoty narušovat.

4.2.9. Nelegální migrace

Snahou ODS je budovat stát omezený svým rozsahem, ale silný v těch přesně vymezených oblastech, kde je jeho úloha nezastupitelná, tzn. silný a efektivní mimo jiné i při výkonu migrační politiky. ODS si je vědoma problémů souvisejících s neřízenou migrací cizinců. Narůstající trend se projeví zejména po vstupu ČR do EU. Proto chceme neřízené migraci cizinců bránit. Na prudký nárůst migrace v 90. letech reagovaly západoevropské země novými úpravami cizineckého a azylového práva, které zúžily okruh osob oprávněných v těchto zemích požádat o povolení dlouhodobého pobytu nebo o azyl. Česká republika se postupně ze země tranzitní stává pro některé skupiny cizinců zemí cílovou. Vzhledem ke snížení možnosti cizinců usadit se v západoevropských zemích je třeba upravit již nevyhovující právní úpravu cizinecké problematiky v ČR, aby umožnila účinně regulovat růst počtu cizinců majících v úmyslu usadit se v ČR, zefektivnit postup proti nelegální migraci a nelegálnímu pobytu cizinců, zrychlit a zpřísnit azylové řízení.

Průběžně bude vyhodnocována situace v oblasti migrace na území České republiky a jasně stanovovány cíle, které budou naplňovány dlouhodobou koncepční prací. Ta musí být realizována promyšlenými legislativními, organizačními a personálními opatřeními na příslušných úsecích státní správy odpovědných za přípravu a realizaci politiky státu v oblasti migrace.

Problémy související s migrací chce ODS řešit těmito způsoby:

● v oblasti trhu práce

Není možné souhlasit se záměrem ČSSD řešit problémy důchodového systému tzv. aktivní migrační politikou, která je založena na masivním přílivu cizích státních příslušníků do ČR. Oproti tomu, je třeba zavést důsledný postih (zejména finanční) těch zaměstnavatelů, kteří protizákonně zaměstnávají osoby bez pracovního povolení.

● zpřísnění azylového zákonodárství a podmínek pro pobyt cizinců

Zrychlit a zpřísnit azylové řízení a upravit podmínky pobytu cizinců tak, aby nebyly zneužívány. Novým zákonem o azylu zpřísnit podmínky pro udělování azylu analogicky s vyspělými zeměmi – možnost projednat zjevně neodůvodněné žádosti (tj. žádosti cizinců přicházejících ze zemí považovaných za bezpečné) ve zkráceném režimu, stanovení podmínek pobytu účastníka řízení o azylu i azylanta, vymezení azylových zařízení. Snížit benevolenci zákona o pobytu cizinců (zpřísnit podmínky imigrace cizinců do ČR a podmínky jejich

pobytu – zejména omezit počet imigrantů, zpřísnit podmínky pro udělení víza, povolení krátko- a dlouhodobého pobytu, zavedení čekací lhůty před udělením trvalého pobytu, rozšíření důvodů pro vyslovení zákazu pobytu, institut dočasného útočiště pro řešení možnosti pobytu cizince v ČR z humanitárních důvodů). Zavést automatický trest vyhoštění pro každého cizince, který se u nás dopustí úmyslného trestného činu.

- **zlepšit práci příslušných státních orgánů**

Je nezbytné zlepšit komunikační propojení mezi zastupitelskými úřady, hraničními přechody a ústředními orgány a zajistit návaznost na schengenský informační systém.

- **integrační programy**

Současně bude ODS podporovat integrační programy zaměřené na pomoc těm azylantům, kteří ochranu našeho státu skutečně potřebují – zákonné zakotvení státního integračního programu. Česká republika nemůže být branou otevřenou pro všechny, kdo do ní chtějí vstoupit. Má být otevřena těm, kteří zde chtějí spořádaně žít, pracovat a dodržovat zákony. Naší povinností je bránit se vůči těm, kteří k nám vstupují s jinými úmysly.

4.2.10. Integrovaný záchranný systém, krizové řízení a ochrana obyvatel

Integrovaný záchranný systém je koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Zákon o IZS rovněž dává právní základ pro provádění činností na úseku ochrany obyvatelstva. Zákon o krizovém řízení stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních a samosprávných celků a práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a řešení krizových situací, které nesouvisí se zajišťováním obrany ČR.

Z vymezení těchto pojmů vyplývá, že se jedná o úpravu, jejíž nezbytnost se projeví v různých mimořádných a krizových situacích. Právě v těchto situacích, ve kterých není čas na dlouhé přemýšlení a vytváření nových postupů, je kvalitní a přesná úprava jednotlivých pravomocí a činností všech složek naprosto klíčová. I přesto se setkáváme v těchto oblastech s takovými problémy, jako jsou nejasně stanovené kompetence jednotlivých orgánů, absence prováděcích předpisů, kompetenční spory, byrokratická zahlcenost ministerstva vnitra, nedostatečná funkčnost zdravotnických záchranných služeb, neprůhledná a nepružná organizace či absence moderního operačního řízení.

K odstranění těchto nedostatků je zapotřebí bezchybné fungování základních složek IZS a krizového řízení, vytvořit podmínky pro kvalitní koordinaci, zabránit kompetenčním konfliktům a růstu byrokracie, co nejvíce sblížit principy řešení mimořádných a krizových situací, zavést moderní operační řízení. V oblasti ochrany obyvatel je nezbytné reagovat na nová bezpečnostní rizika.

4.3. MODERNÍ VEŘEJNÁ SPRÁVA

Tzv. reforma veřejné správy se v podání sociální demokracie zastavila v půli cesty a centrálních úřadů a institucí se prakticky nedotkla. Za této situace ODS provede razantní a zásadní proměnu veřejné správy (viz Desatero moderní veřejné správy) – a to na základě důkladné analýzy jejího fungování a vycházející zejména z těchto principů:

- **legislativní čistka** – obnovení činnosti Antibyrokratické komise a důsledná revize platné legislativy
- **finanční limit státní správy** – stanovení finančního limitu (ve vazbě na HDP) pro výkon státní správy
- **pozitivní existenční fikce** – ve vazbě na legislativní čistku budou zrušeny nadbytečné úřady a instituce
- **konkurence v poskytování služeb** – outsourcing některých služeb a činností až dosud občanům poskytovaných výhradně státem
- **moderní úřad** – promyšlené využívání ICT technologií ve veřejné správě

5. ZÁVĚR

Dokument **Modrá šance pro slušné lidi** uvedl příběh o cyklistovi a policistovi.

Jak bude vypadat tento příběh po uvedení **Modré šance pro slušné lidi** do života?

Příběh se vůbec neodehraje, neboť:

- cyklista se svým psem táhnout nenechá, bude vědět, že v případě porušení pravidel přichází sankce,
- policista bude vědět, že nezneužívat své postavení a vykonávat svoji práci jako službu se vyplácí – provinilého cyklistu nejprve upozorní, že se dopouští přestupku, a teprve poté případně zvolí přísnější, avšak adekvátní postup,
- policista, který se dopustí závažného pochybení typu bezdůvodného násilí bude okamžitě propuštěn z řad policie, čímž automaticky ztratí nárok na jakékoli funkční požitky.

Příběh se vůbec neodehraje proto, že:

- všichni zúčastnění budou jak pozitivně, tak negativně motivováni k dodržování platných pravidel,
- všichni zúčastnění budou vědět, že být slušným člověkem se vyplácí!

Občanská demokratická strana touto koncepcí nabízí občanům bezpečí a fungující státní správu, nabízí šanci vybudovat moderní a bezpečný stát.

6. PŘÍLOHA

Moderní úřad – struktura řešení:

- organizačně technické předpoklady
- legislativní podmínky
- odborné a kvalifikační předpoklady

6.1. ORGANIZAČNĚ TECHNICKÉ PŘEDPOKLADY

a) Informace (data) o občanech, právnických osobách, nemovitostech a dalších subjektech, kterých se týká výkon veřejné správy, jsou uloženy v definovaných datových strukturách – *registrech*. Registry mají své vlastníky, kteří jsou oprávněni a povinni data v registrech spravovat, případně také správce, na něž tato oprávnění delegují. Ostatní subjekty výkonu veřejné moci jsou oprávněny do těchto registrů nahlížet. Příslušný registr je autoritativním zdrojem příslušných dat. Existují základní registry:

- registr obyvatel
- registr ekonomických subjektů
- registr (katastr) nemovitostí
- registr prostorové identifikace.

Vedle nich pak existují další, přičemž jejich přesný počet nebyl vyčíslen. Klíčové je jejich zpracování do takové podoby, aby všechny registry byly elektronicky přístupné, tedy nejen z pracovišť „vlastníka registru“, ale i z těch míst, se kterými občané komunikují, tedy z libovolného úřadu. Je samozřejmostí, že obsah registru musí být chráněn proti zneužití dat, tedy umožnit přístup a modifikaci údajů jen oprávněným osobám – viz bod c)

b) Informace jsou mezi registry sdíleny na základě oprávnění, a to prostřednictvím *referenčního rozhraní*. Toto rozhraní zajišťuje bezpečný přenos informací mezi jednotlivými registry.

c) Jednotlivé orgány výkonu veřejné moci udržují *adresáře* svých pracovníků – úředníků – s vymezením jejich oprávnění přístupu k informacím uloženým v registrech. Adresáře pracovníků jednotlivých orgánů výkonu veřejné moci vytvářejí *metaadresář* pracovníků v orgánech výkonu veřejné moci a definují zejména oprávnění přístupu pracovníků jednoho orgánu výkonu veřejné moci k informacím, jejichž vlastníky jsou ostatní orgány výkonu veřejné moci.

- d) Jednotlivé orgány výkonu veřejné moci definují schvalovací a rozhodovací procesy, které jsou interpretací legislativních podmínek tak, že popisují schvalování a rozhodování o jednotlivých žádostech občanů, oznamovacích povinnostech, přiznáních k daním a poplatkům a ostatním druhům událostí (*životní události*), které nastávají při výkonu veřejné moci jako je například výkon spravedlnosti, činnost policie, záchranného systému či krizového řízení. Tyto orgány zároveň definují a řídí přístup jednotlivých pracovníků orgánů výkonu veřejné správy k informacím a záznamech o těchto procesech nebo činnostech.
- e) Pracovníci jednotlivých orgánů výkonu veřejné moci schvalující procesy, žádosti, popřípadě dokumentující činnosti musí přijmout institut *neodmítnutelné odpovědnosti* za své rozhodnutí v procesech a činnostech nejen ve formě podpisu, ale i ve formě záznamu o uskutečněném seznámení se takového pracovníka s informacemi a záznamy o událostech, schvalovacích a rozhodovacích procesech. Orgány výkonu veřejné moci jsou povinny udržovat takovéto záznamy o tom, který pracovník je odpovědný za rozhodnutí o procesu, záznamu nebo činnosti nebo, který pracovník se s takovou informací seznámil.

6.2. LEGISLATIVNÍ PODMÍNKY

- a) Legislativně ustanovit registry, a to zákonem o registrech a základních registrech veřejné správy, zejména pak stanovit pravidla vzdáleného elektronického přístupu k nim.
- b) Legislativně definovat jednotné, sdílené a bezpečné referenční rozhraní, jako komunikační rozhraní mezi registry, což se již stalo, a to zákonem č. 365/2000 Sb.
- c) Legislativně vymezit adresář pracovníků jednotlivých orgánů veřejné správy a metaadresář těchto adresářů jako propojovací struktury jednotlivých adresářů. Následně je třeba vybudovat příslušnou infrastrukturu adresářů, naplnit ji daty o pracovnících, data udržovat a upravit aplikace pracující s příslušnými datovými zdroji.
- d) Legislativně definovat rámec (životních) událostí a upravit návaznost událostí na registry, referenční rozhraní, adresáře a metaadresář.
- e) Legislativně zakotvit institut neodmítnutelné odpovědnosti za rozhodnutí pracovníka orgánu veřejné správy o procesech a činnostech nejen ve formě podpisu, ale i ve formě záznamu o uskutečněném seznámení se takového

pracovníka s informacemi a záznamy o událostech, schvalovacích a rozhodovacích procesech. Rovněž tak musí být legislativně upraveno přiřazení takové informace k záznamu o procesech nebo činnostech.

6.3. ODBORNÉ A KVALIFIKAČNÍ PŘEDPOKLADY

Základní podmínkou pro kvalitní fungování veřejné správy prostřednictvím e-governmentu jsou lidé a jejich přístup. Dobře fungující E-government napomůže působit na změnu postojů a myšlení zaměstnanců veřejné správy. Přináší jednoduchost, rychlost, přehlednost práce a rovněž i kontrolu její kvality a osobní odpovědnost. Nové nástroje umožní lépe kontrolovat činnost zaměstnanců a také umožní vytvořit tlak na změnu jejich chování k lepšímu. Kromě toho zvýší efektivitu činností a tím umožní zaměstnávat jen ty lepší pracovníky a ty pak i lépe odměnit. Klíčovým předpokladem dobře fungujícího e – governmentu je odborná způsobilost zaměstnanců veřejné správy k práci v takto nastaveném systému. Zaměstnanci budou mít šanci zvýšit si kvalifikaci o „**ICT gramotnost**“ a tato gramotnost bude jedním ze základních kvalifikačních předpokladů pro zaměstnávání ve veřejné správě. Vzdělání není statek zdarma, který jen tak rozdává stát. Každý je zodpovědný za investici do svého vzdělání. „**ICT gramotnost**“ a její prohlubování musí být věcí zájmu každého zaměstnance, realizována na jeho odpovědnost, na jeho náklady a ve své podstatě být součástí systému pozitivní a negativní motivace.

EDIČNÍ ŘADA MODRÁ ŠANCE

Dosud vyšlo:

1. *Vlastimil Tlustý*
Modrá šance pro veřejné finance červenec 2003
2. *Walter Bartoš*
Modrá šance pro vzdělávání – Důvěra a příležitost říjen 2003
3. *Martin Říman*
Modrá šance pro podnikání – Nový růst říjen 2003
4. *Petr Nečas*
Modrá šance pro bezpečí země – Moderní vojsko pro 21. století říjen 2003
5. *Jiří Pospíšil*
Modrá šance pro právo a spravedlnost
– Kvalitní právo, pružné soudy prosinec 2003
6. *Bedřich Moldan*
Modrá šance pro životní prostředí – Prostředí pro zdravý život duben 2004
7. *Tomáš Julínek*
Modrá šance pro zdravotnictví – Chtít zdraví červen 2004
8. *Jiří Papež*
Modrá šance pro venkov – Venkov-šance pro všechny srpen 2004
9. *Ivan Langer*
Modrá šance pro slušné lidi – Moderní a bezpečný stát září 2004

Vydala Hlavní kancelář ODS, Jánský vršek 323/13, 118 00 Praha 1
Tel. 234 707 111
e-mail: info@ods.cz, www.ods.cz

ODS © září 2004